

**Seinäjoen
elinkeinokatsaus
2018**

Hyvä lukija,

Seinäjoen kaupungin uusi strategia on alkuvuonna hyväksytty valtuustossa. Strategian painoaloihin kuuluu yrittäjyys, ja uusi strategia korostaa edellisen tapaan yritystoiminnan kestäväen kasvun merkitystä tulevaisuuden rakentamisessa.

Tämä elinkeinokatsaus piirtää tilannekuvan, josta lähdemme uudelle strategiakaudelle. Se myös suhteuttaa kehitystämme muihin suuriin ns. C21-kaupunkeihin. Yritys-, työllisyys- ja verotulodynamiikan lisäksi uutena näkökulmana katsauksessa on mukana osaamisdynamiikan analyysi.

Perustettujen uusien yritysten määrällä mitattuna viime vuosi oli ennätyskallisen korkea. Olemme yrittäjyyskaupunki, jossa on yrityksiä asukaslukuun suhteutettuna 4. eniten. Toimivien yritysten kokonaismäärä jatkoi myös tasaista kasvuaan.

Työllisyysaste Seinäjoella on korkein pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Ilahduttavaa on teollisuuden liikevaihdon kääntyminen kasvuun 2017 keväästä lähtien. Tilitetyt yhteisöverot olivat vuonna 2017 15,6 milj.€ ja 20% edellisvuotta suuremmat. C21-kaupunkien joukossa yhteisöverot olivat 6. suurimmat asukasta kohden laskettuna.

Elinkeinokatsaus jatkaa viime vuonna aloitettua käytäntöä, jolla Into kaupungin elinkeinoyhtiönä nostaa yritystoiminnan tärkeitä näkökulmia ja sisältöjä framille. Monet esitetyistä indikaattoreista ovat makrotalouden indikaattoreita, joihin kaupunkikonserni voi vaikuttaa yhdessä tehtävällä pitkäjänteisellä työllä.

Toivomme tämän elinkeinokatsauksen tarjoavan sinulle mielenkiintoisia ja innostavia lukuhetkiä!

Into Seinäjoki Oy*Hannu Kantonen*

toimitusjohtaja

Yritysdynamiikka

03 ————— 09

Työllisyysdynamiikka

10 ————— 17

Tulodynamiikka

18 ————— 21

Osaamisdynamiikka

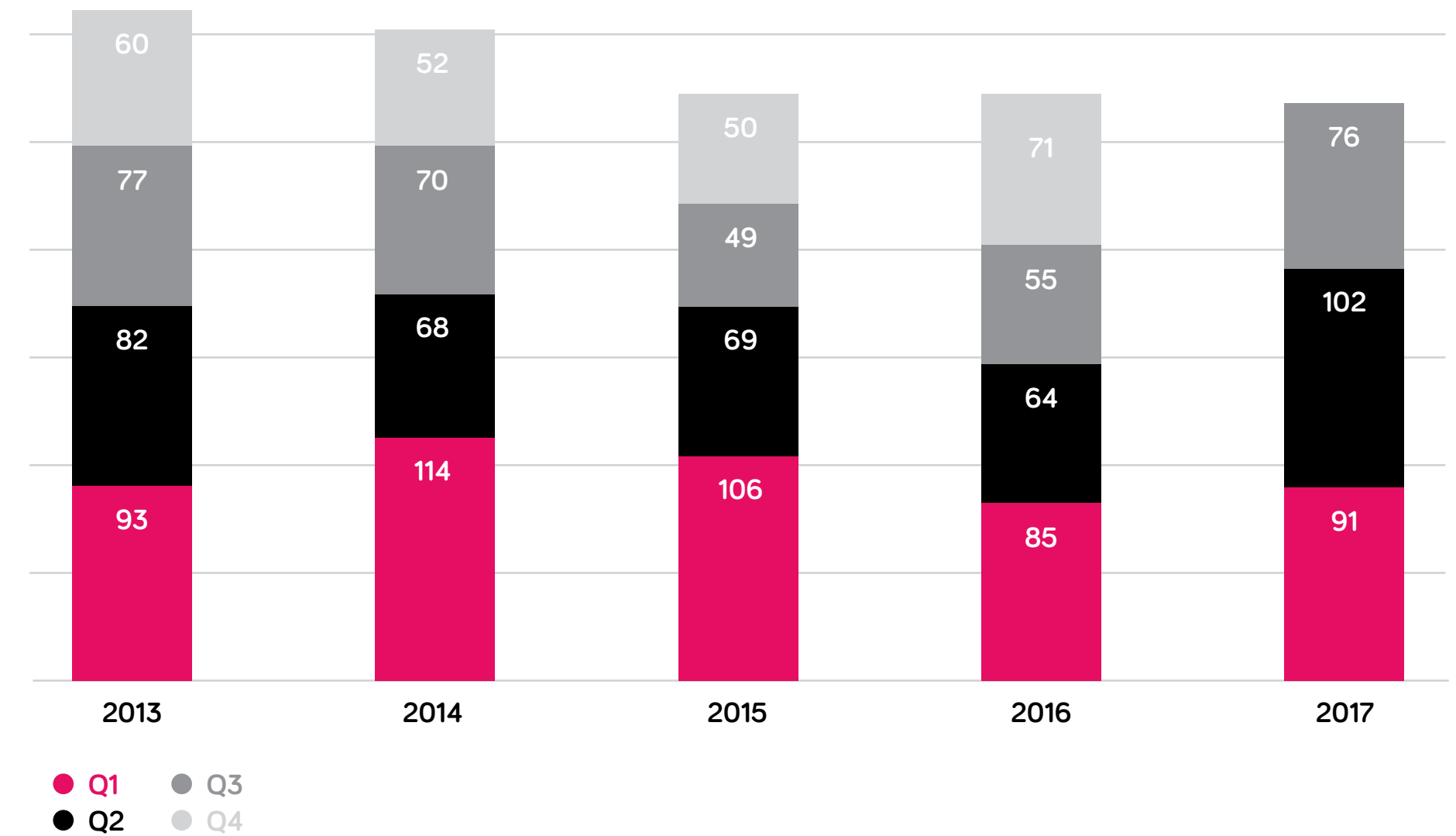
22 ————— 26

Yritysdynamiikka

1434

ALOITTANUTTA YRITYSTÄ
VUOSINA 2013-2017/Q3

Kuviossa 1. esitetään Seinäjoen aloittaneiden yritysten määrä neljännesvuosittain vuosien 2013-2017/Q3 aikana. **Seinäjoella aloitti yhteensä 1 434 yritystä vuosien 2013-2017/Q3 aikana.** Aloittaneiden yritysten määrä oli suurin vuoden ensimmäisellä kvartaalilla lukuun ottamatta vuotta 2017. Vuonna 2017 aloittaneiden yritysten määrä oli ensimmäisen kolmen kvartaalin aikana korkein vertailujakson aikana.

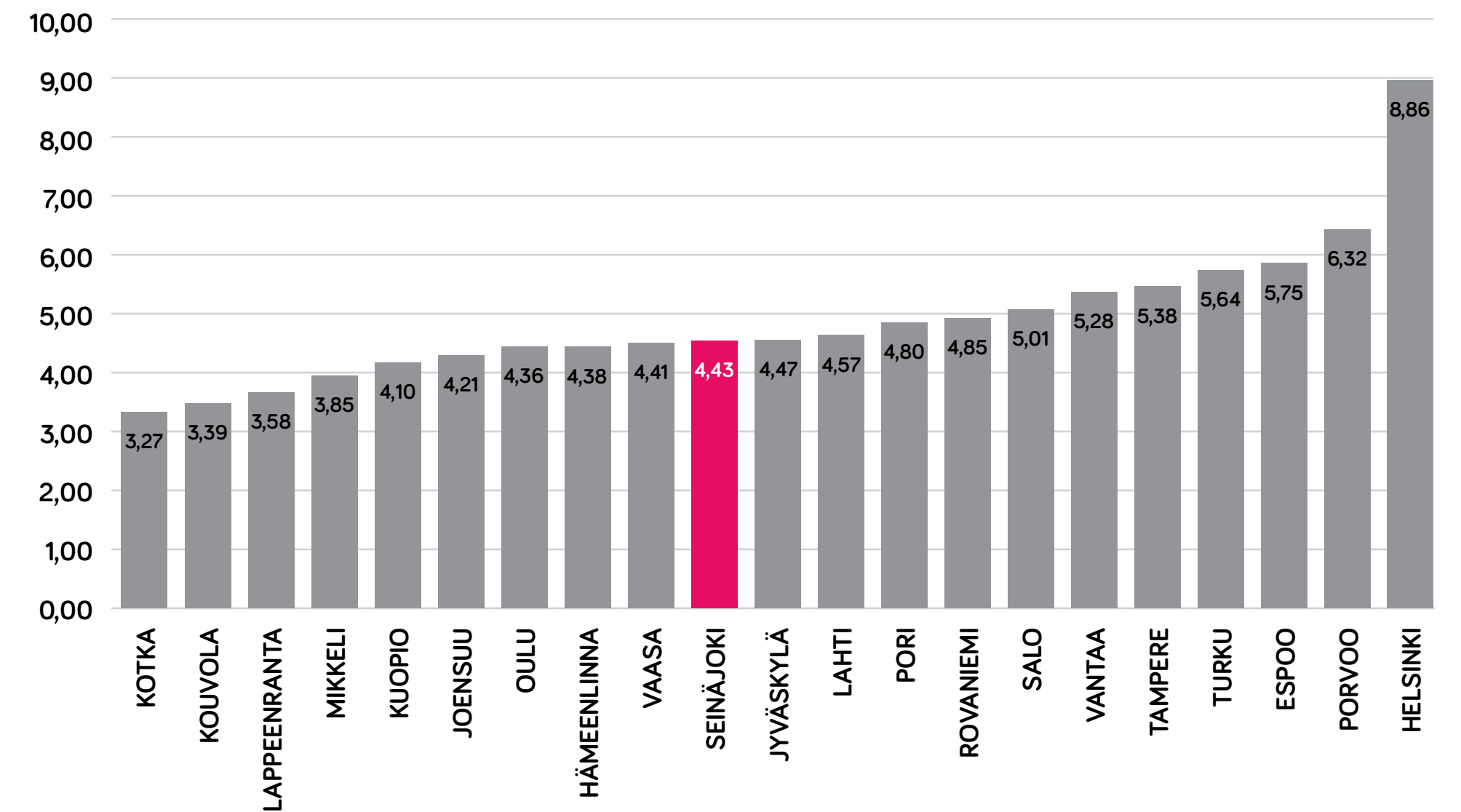

Kuvio 1. Seinäjoen aloittaneet yritykset kvartaaleittain 2013-2017 (Lähde: tilastokeskus, yritykset)

12

ALOITTANEIDEN YRITYSTEN MÄÄRÄ SUHTEESSA
VÄESTÖPOHJAAN C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA

Kuviossa 2. verrataan yli 50 000 asukkaan kaupunkien eli niin sanottujen C21-kaupunkien aloittaneiden yritysten määrää suhteessa 1000 asukkaaseen vuonna 2016. **Seinäjoella aloitti toimintansa 4,43 yritystä 1 000 asukasta kohden, joka oli C21-kaupunkien keskitasoa suhteessa väestöpohjaan.** Aloittaneiden yritysten määrässä oli huomattavaa hajontaa yli 50 000 asukkaan kaupunkien joukossa: aloittaneiden yritysten määrä oli suhteessa väestöpohjaan korkein Helsingissä, Porvoossa ja Espoossa sekä alhaisin Kotkassa, Kouvolassa ja Lappeenrannassa.

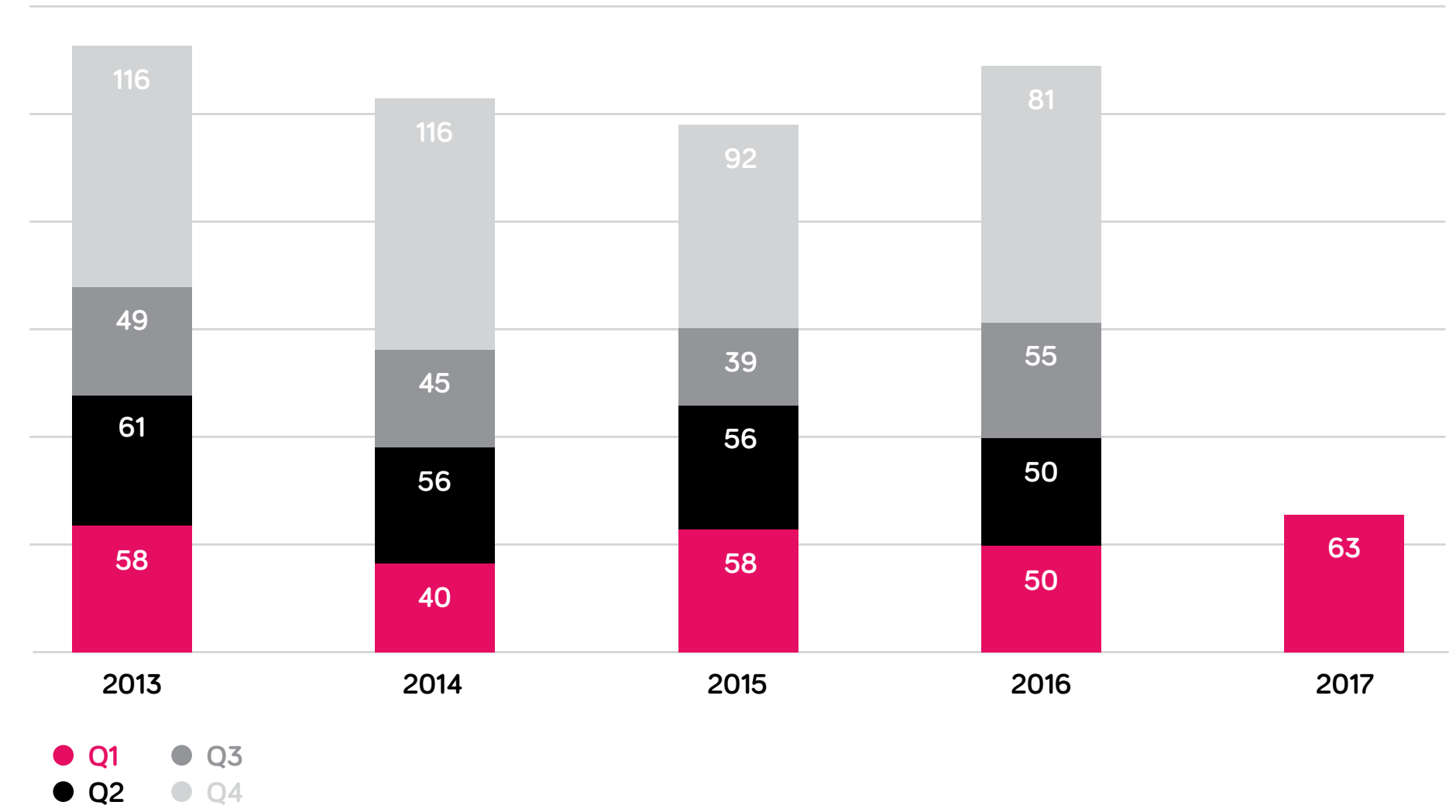
Kuvio 2. Seinäjoen ja C21-kaupunkien aloittaneet yritykset suhteessa 1000 asukkaaseen vuonna 2016 (Lähde: tilastokeskus, yritykset)

1085

LOPETTANUTTA YRITYSTÄ VUOSINA 2013-2017/Q1

Kuviossa 3. esitetään Seinäjoen toimintansa lopettaneet yritykset kvartaaleittain vuosien 2013-2017/Q1 aikana. **Seinäjoella toiminnan lopetti yhteensä 1 085 yritystä vuosien 2013-2017/Q1 aikana.** Toiminnan lopettaneiden yritysten määrä oli ajanjakson aikana korkeinta aina vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vuoden 2017 ensimmäisellä kvartaalilla lopettaneiden yritysten määrä oli korkeampi kuin vuosien 2013-2016 ensimmäisellä kvartaalilla.

Kuvio 3. Seinäjoen lopettaneet yritykset kvartaaleittain 2013-2017/Q1 (Lähde: tilastokeskus, yritykset)

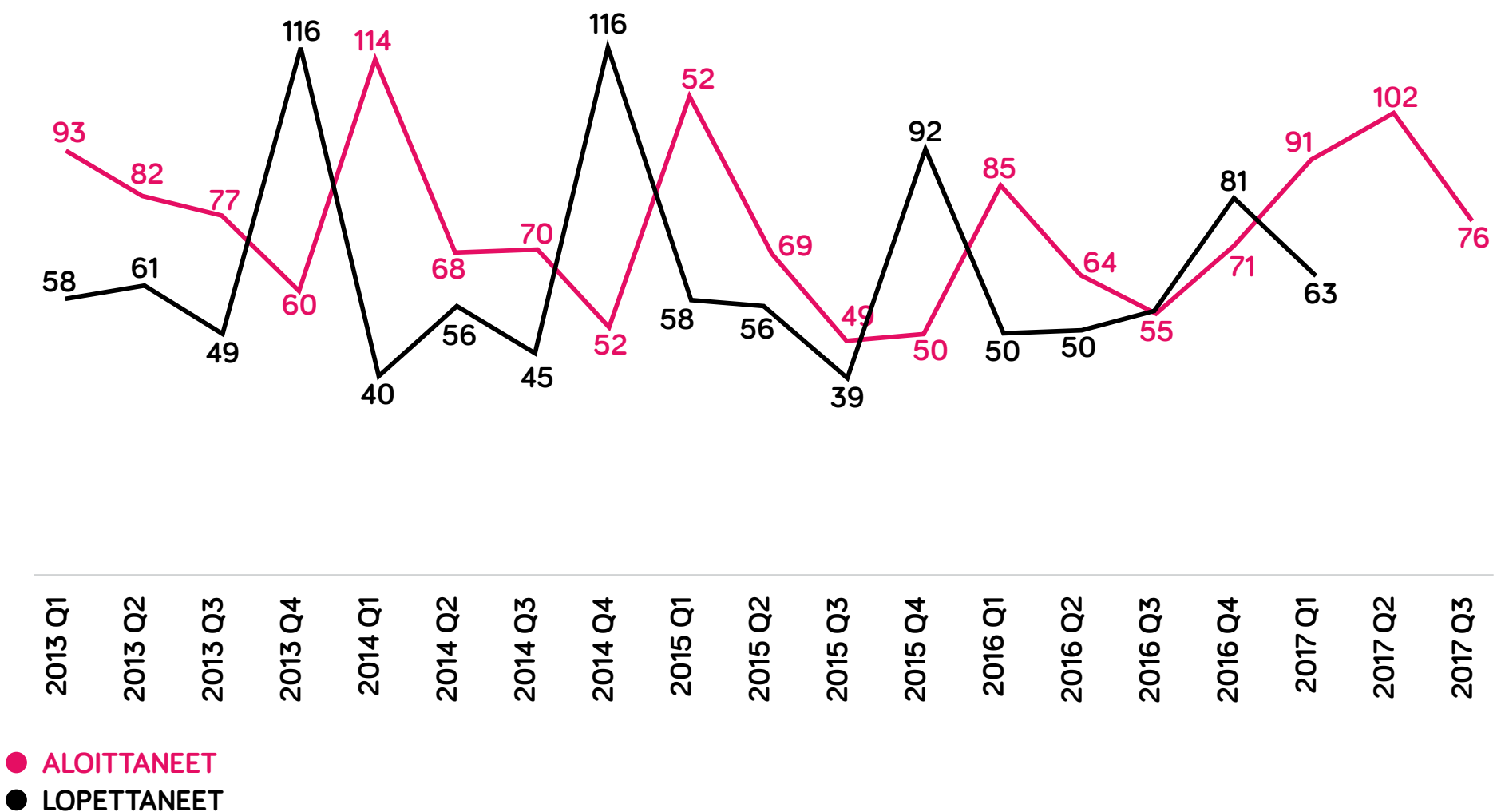

75/64

JOKAINEN VUOSINELJÄNNES ALOITTAÄ KESKIMÄÄRIN NOIN 75 YRITYSTÄ JA LOPETTAÄ 65 YRITYSTÄ VUODESTA 2013 ALKAEN

Kuviossa 4. kuvataan Seinäjoella aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrää vuosineljänneksittäin vuosien 2013-2017 aikana. **Yhtä kvartaalia kohden toimintansa aloitti keskimäärin 75 yritystä ja lopetti keskimäärin 65 yritystä.** Aloittaneiden yritysten määrä ylitti pääsääntöisesti lopettaneiden yritysten määrän jokaisen vuoden kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. **Seinäjoen yritysperustanta oli yhteensä 171 yritystä vuosina 2013-2017/Q1. Yritysperustanta oli keskimäärin +10 yritystä per neljännesvuosi.**

Kuvio 4. Seinäjoen aloittaneet ja lopettaneet yritykset kvartaaleittain 2013-2017 (Lähde: Tilastokeskus, yritykset)

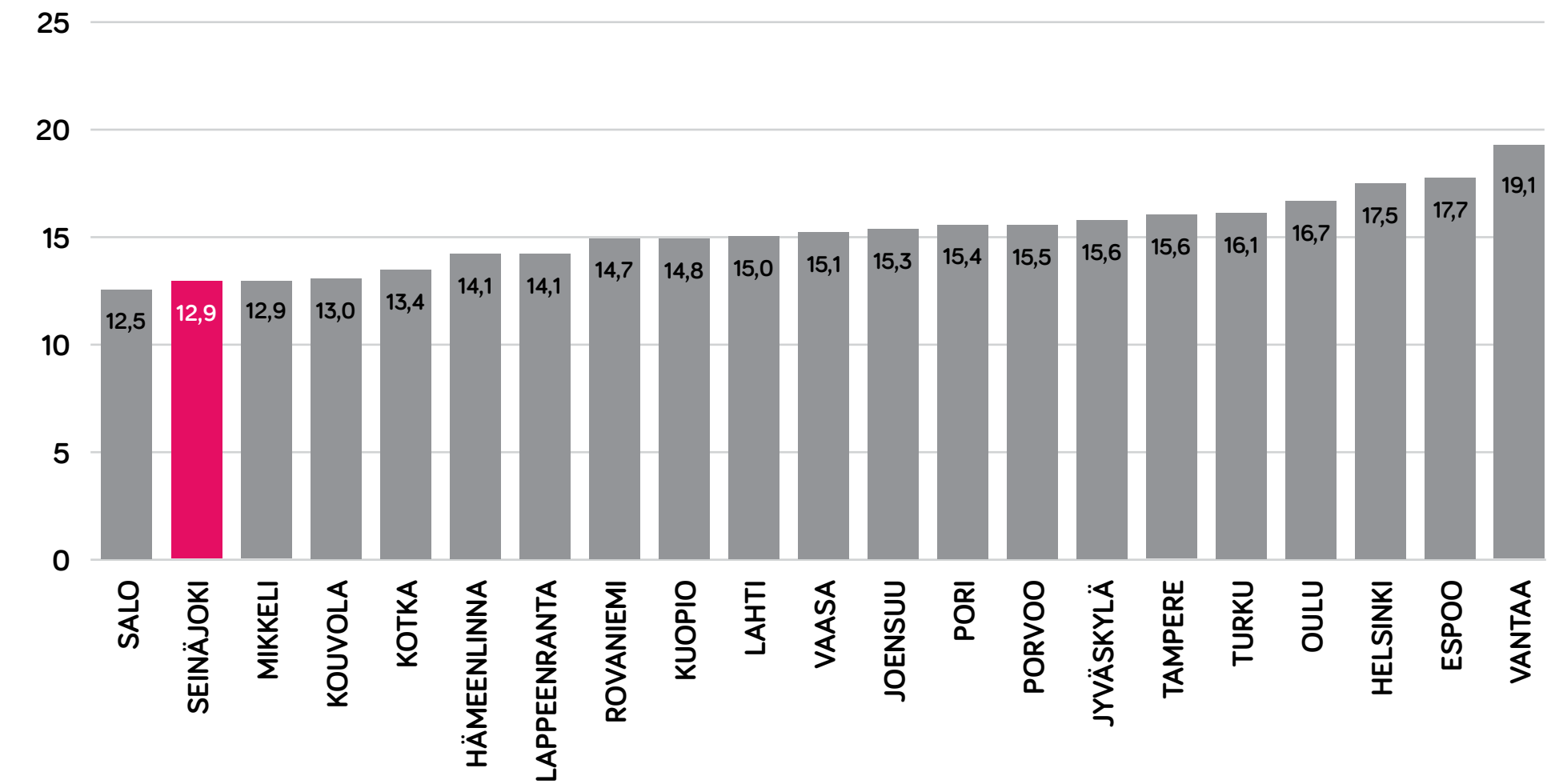

20/21

SEINÄJOEN YRITYSTEN UUSIUTUMISASTE OLI TOISEKSI HEIKON C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2016

Kuviossa 5. verrataan Seinäjoen ja muiden C21 -kaupunkien yritysten uusiutumisasetta tai niin sanottua ”luovan tuhon” astetta. Uusiutumisaseta saadaan laskemalla yhteen alueen aloittaneet ja lopettaneet yritykset, jonka jälkeen yhteismäärä suhteutetaan alueen yrityskantaan (toimivien yritysten määrään). Perusoletus on, että alueen hyvää yritysdynamiikkaa kuvaa yhtäältä korkea aloittaneiden yritysten määrä ja toisaalta elinkelvottomien yritysten lopettaminen. **Seinäjoen yritysten uusiutumisaste oli toiseksi alhaisin kaikista C21-kaupungeista Salon jälkeen.** Yritysten uusiutumisaste oli korkein pääkaupunkiseudun keskuskaupungeissa ja muissa suurissa kaupungeissa.

Kuvio 5. Seinäjoen ja muiden C21-kaupunkien yritysten uusiutumisaste (luova tuho) vuonna 2016 (Lähde: Tilastokeskus, yritykset)

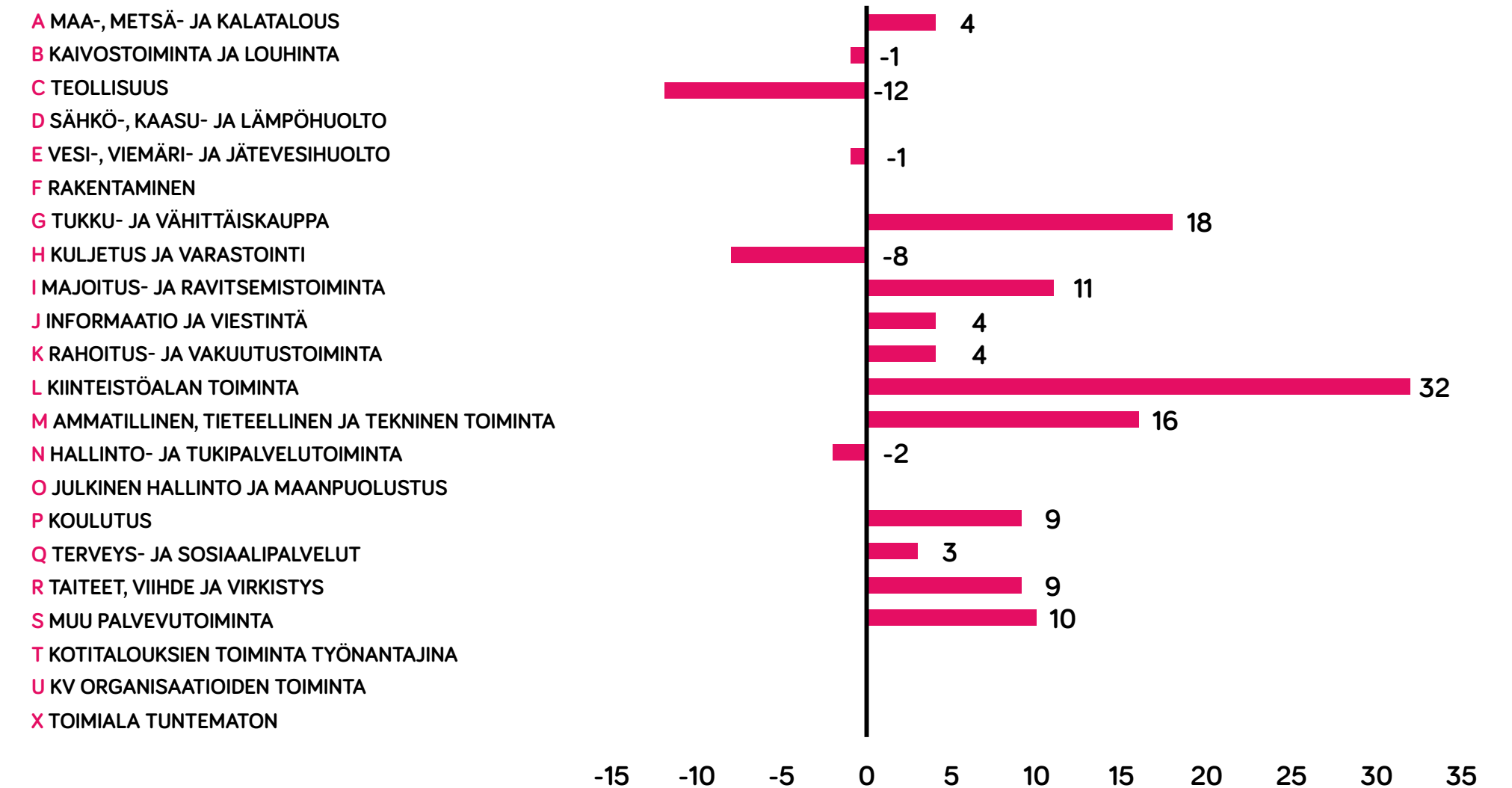

11/5

YRITYSPERUSTANTA POSITIIVINEN 11 TOIMIALALLA JA NEGATIIVINEN 5 TOIMIALALLA VUOSINA 2015-2017/Q1

Kuviossa 6. kuvataan Seinäjoen yritysperustanta toimialoittain vuosina 2015-2017/Q1. Yritysperustanta oli ajanjakson aikana yhteensä 96 yritystä. **Yritysperustanta oli positiivinen 11 toimialalla ja negatiivinen viidellä toimialalla. Yritysperustanta oli vilkkainta kiinteistöalan (L) toimialalla (+32).** Yritysperustannan vahvoja positiivisia toimialoja olivat lisäksi tukku- ja vähittäiskauppa (G) ja ammatillinen tieteellinen, taiteellinen ja teknillinen toiminta (M). **Vain kahdella toimialalla yritysperustanta oli selvästi negatiivista: teollisuus (C) sekä kuljetus- ja varastointi (H)**

Kuvio 6. Seinäjoen yritysperustanta TOL-2008 toimintaluokituksen mukaisesti 2015-2017/Q1 (Lähde: Tilastokeskus, yritykset toimialoittain)

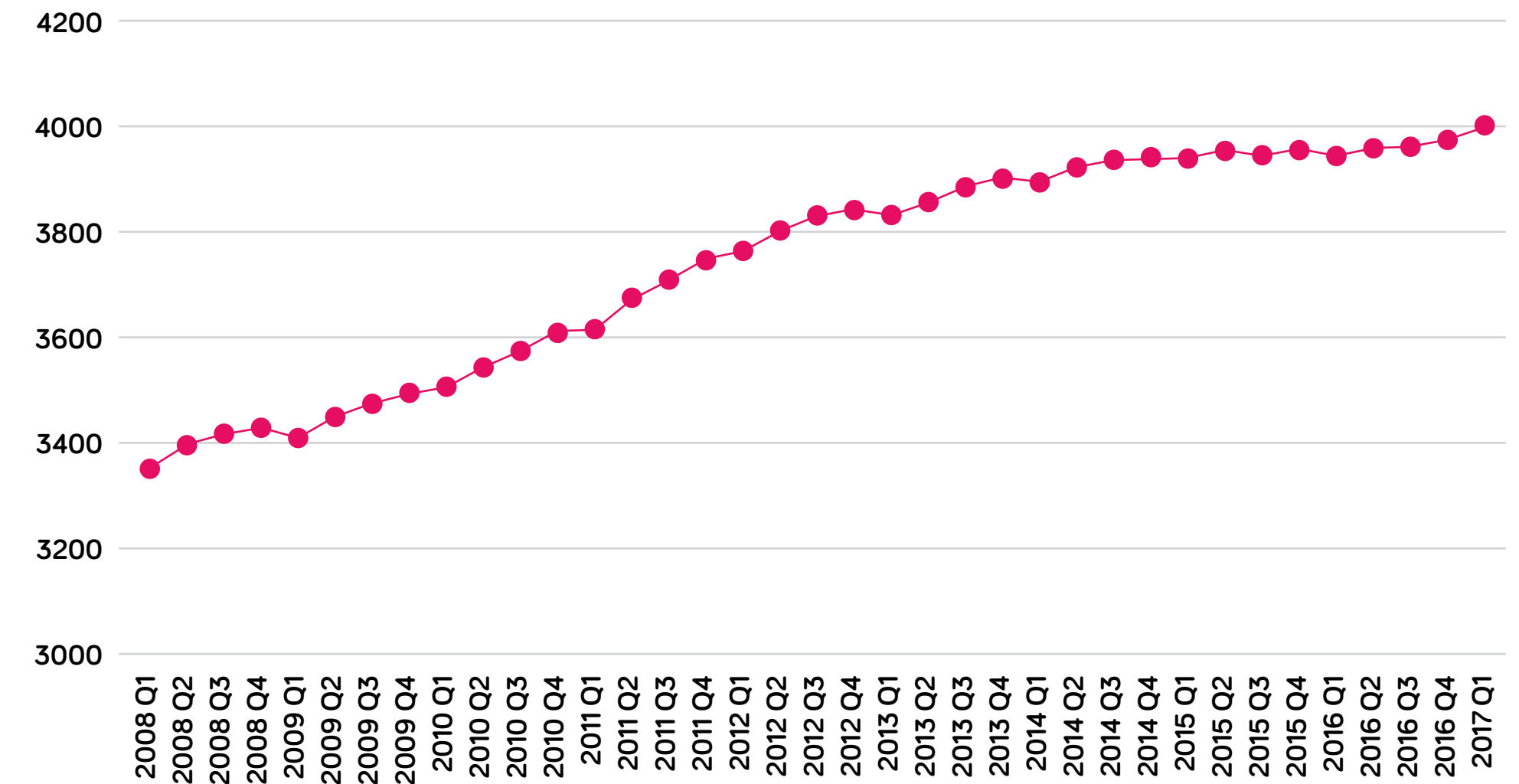

3 993

SEINÄJOEN YRITYSKANTA ELI TOIMIVIEN YRITYSTEN MÄÄRÄ 2017/Q1

Graafissa 7. kuvataan Seinäjoen yrityskannan kehitystä neljännesvuosittain vuosien 2008-2017/Q1 aikana. **Seinäjoella toimi 3 993 yritystä vuoden 2017 ensimmäisellä kvartaalilla: toimivien yritysten määrä oli +641 yritystä enemmän kuin vuoden 2008 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.** Yrityskannan kehityksen trendi on ollut koko ajanjakson aikana positiivinen. Yrityskannan kasvu oli määrällisesti suurinta vuosien 2009-2012 aikana. Yrityskanta kasvoi +48 yrityksellä kvartaalien 2016/Q1 ja 2017/Q1 välisenä aikana.

Kuvio 7. Seinäjoen yrityskanta keskipitkällä aikavälillä kvartaaleittain (Lähde: Tilastokeskus, yritykset)

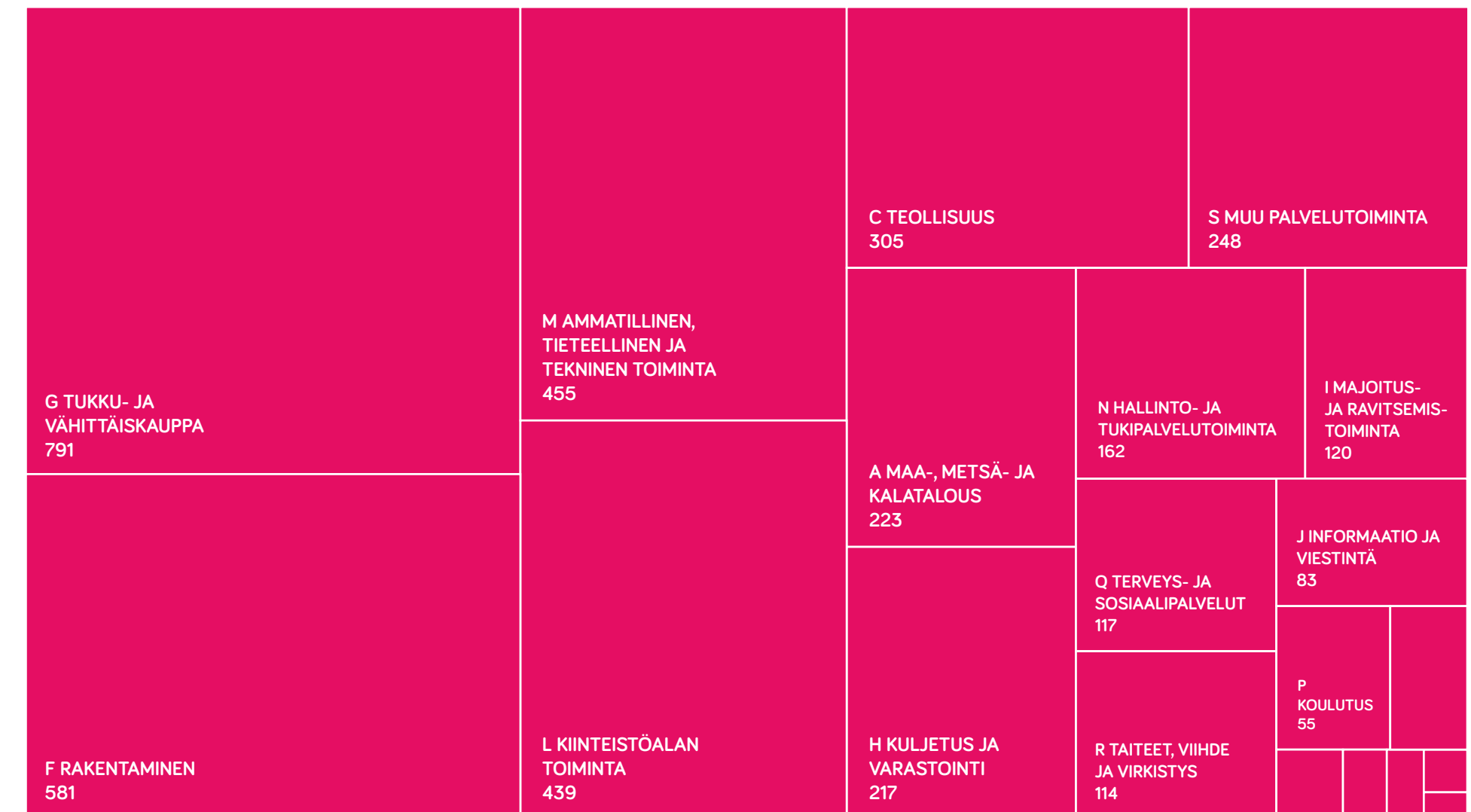

2/3

NOIN KAKSI KOLMESTA SEINÄJOEN YRITYKSESTÄ SIJOITTUU TUKKU- JA VÄHITTÄISKAUPAN, RAKENTAMISEN, AMMATILLISEN TIETEELLISEN JA TEKNILLISEN TOIMINNAN JA KIINTEISTÖALAN TOIMIALOILLE VUONNA 2017/Q1

Puukartassa 8. kuvataan Seinäjoen yrityskannan sijoittumista päätoimialoittain vuoden 2017 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. **Seinäjoen kaikista toimivista yrityksistä eniten eli yli viidennes (22,9 %) sijoittuu tukku ja vähittäiskaupan toimialalle. Seuraavaksi eniten toimivia yrityksiä on rakentamisen toimialalla (16,9 %), ammatillisessa tieteellisessä, taiteellisessa ja teknillisessä toiminnassa (16,9 %) ja kiinteistöalan toimialalla (12,7 %).** Nämä neljä toimialaa käsittävät noin kaksi kolmasosaa kaikista Seinäjoen toimivista yrityksistä.

Kuvio 8. Seinäjoen yrityskanta 2017/Q1 toimialoittain (Lähde: Tilastokeskus, yritykset toimialoittain)

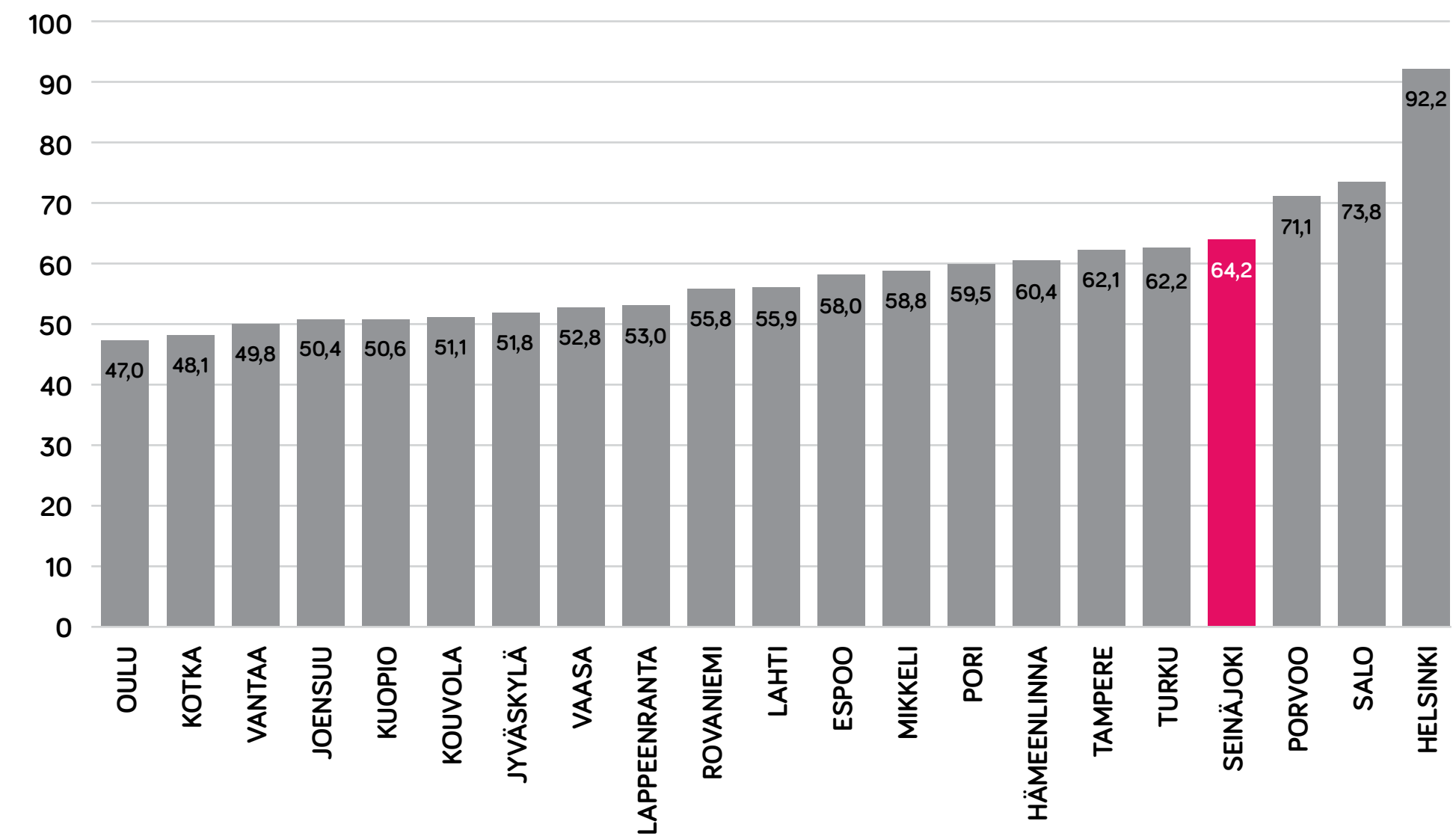

4.

SEINÄJOELLA OLI NELJÄNNEKSI ENITEN TOIMIVIA YRITYKSIÄ VÄESTÖPOHJAAN SUHTEUTETTUNA C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2017/Q1

Kuviossa 9. verrataan yrityskannan eli toimivien yritysten määrää suhteessa väestöpohjaan yli 50 000 asukkaan C21-kaupungeissa. **Seinäjöella oli 4:nneksi eniten toimivia yrityksiä suhteessa väestöpohjaan vuoden 2017 ensimmäisellä vuosineljänneksellä: Seinäjöella toimi 62,2 yritystä 1 000 asukasta kohden.** Yrityskanta oli väestöpohjaan suhteutettuna korkein Helsingissä, Salossa ja Porvoossa sekä alhaisin Oulussa, Kotkalla ja Vantaalla.

Kuvio 9. Seinäjöen yrityskanta 1000 asukasta kohden suhteessa muihin C21 -kaupunkeihin vuonna 2017/Q1 (Lähde: Tilastokeskus, yritykset)

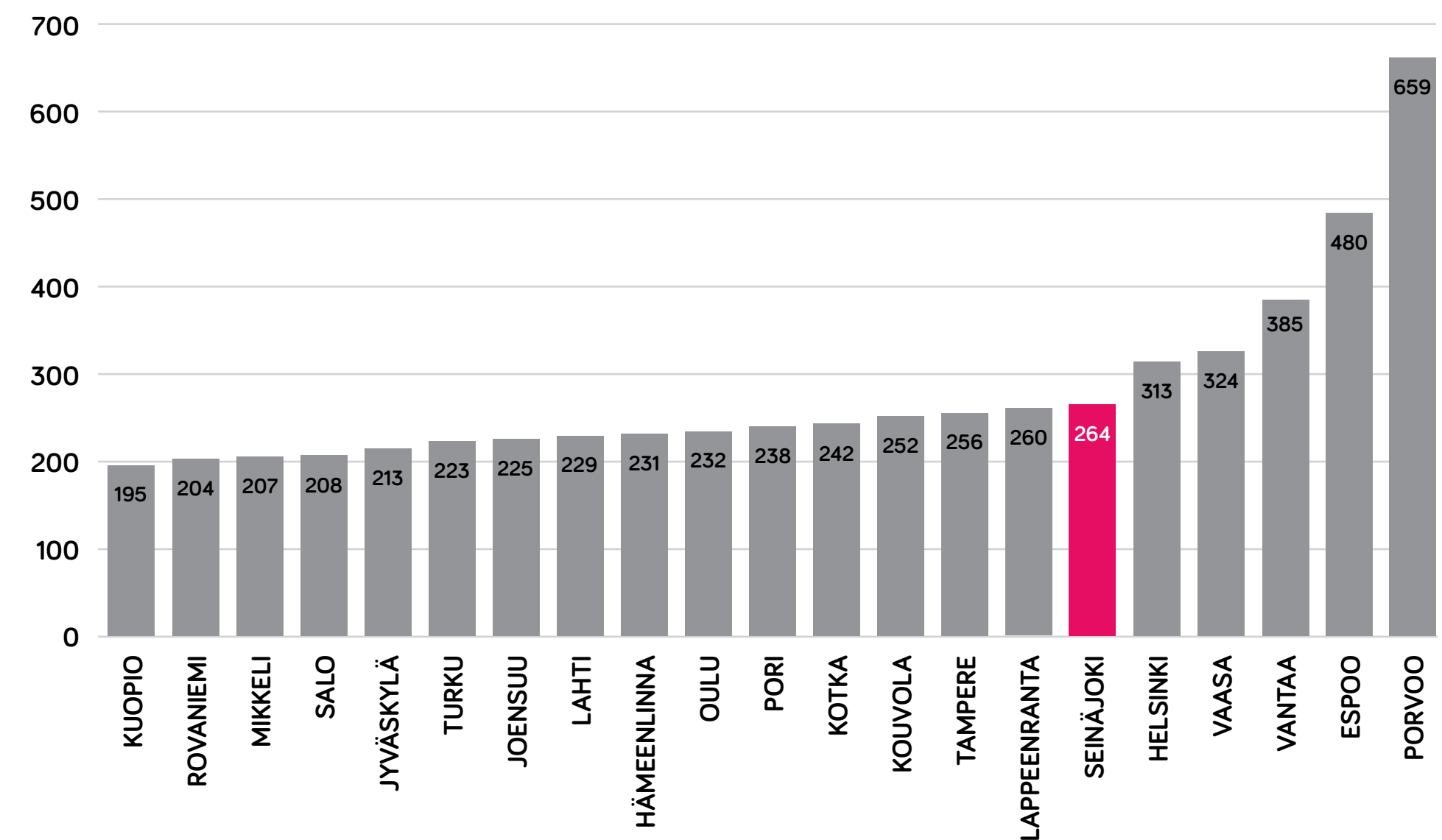

6.

SEINÄJOEN YRITYSTOIMIPAIKKOJEN LIIKEVAIHTO HENKILÖÄ KOHDEN KUUDENNEKSI SUURIN C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2016

Kuviossa 10. verrataan C21-kaupunkien yritystoimipaikkojen liikevaihtoa henkilöä kohden (1000 euroa) vuoden 2016 lopussa. **Seinäjöen yritysten liikevaihto oli 264 000 euroa henkilöä kohden, joka oli 6:nneksi korkein C21-kaupunkien joukossa.** Yritystoimipaikkojen liikevaihto oli korkein Porvoossa, Espoossa ja Vantaalla sekä alhaisin Kuopiossa, Rovaniemellä ja Mikkelissä.

Kuvio 10. Seinäjöen yritystoimipaikkojen liikevaihto (1 000 euroa) C21 -kaupungeissa vuoden 2016 lopussa (Lähde: Tilastokeskus, yritykset)

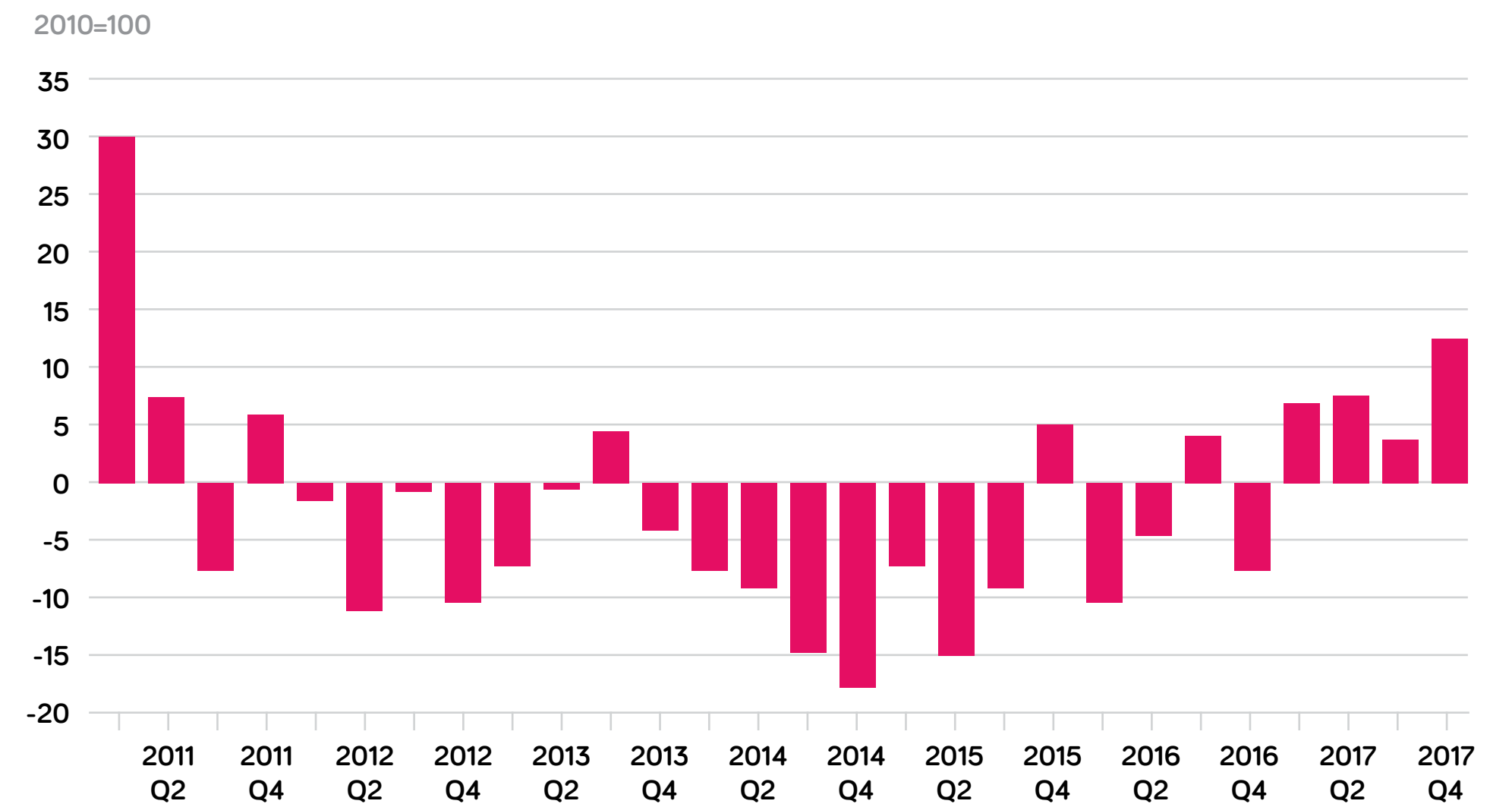

Käänne 2017

SEINÄJOEN KAIKKIEN TOIMIALOJEN
VIENNI ON LÄHTENYT RIPEÄÄN NOUSUUN
VUONNA 2017

Kuviossa 11. esitetään Seinäjoen kaupungin kaikkien toimialojen viennin muutos neljännesvuosittain indeksinä (2010=100) vuosina 2011-2017. Seinäjoen kaikkien toimialojen viennin vuosimuutos oli positiivinen vuonna 2011. Seinäjoen kaikkien toimialojen vienti kääntyi negatiiviseksi vuosina 2012-2016 muutamaa kvartaalia lukuun ottamatta. Seinäjoen vienti kääntyi uudelleen nousuun vuonna 2017.

Kuvio 11. Seinäjoen kaupungin kaikkien toimialojen viennin muutos neljännesvuosittain vuosina 2011-2017 (2010=100)

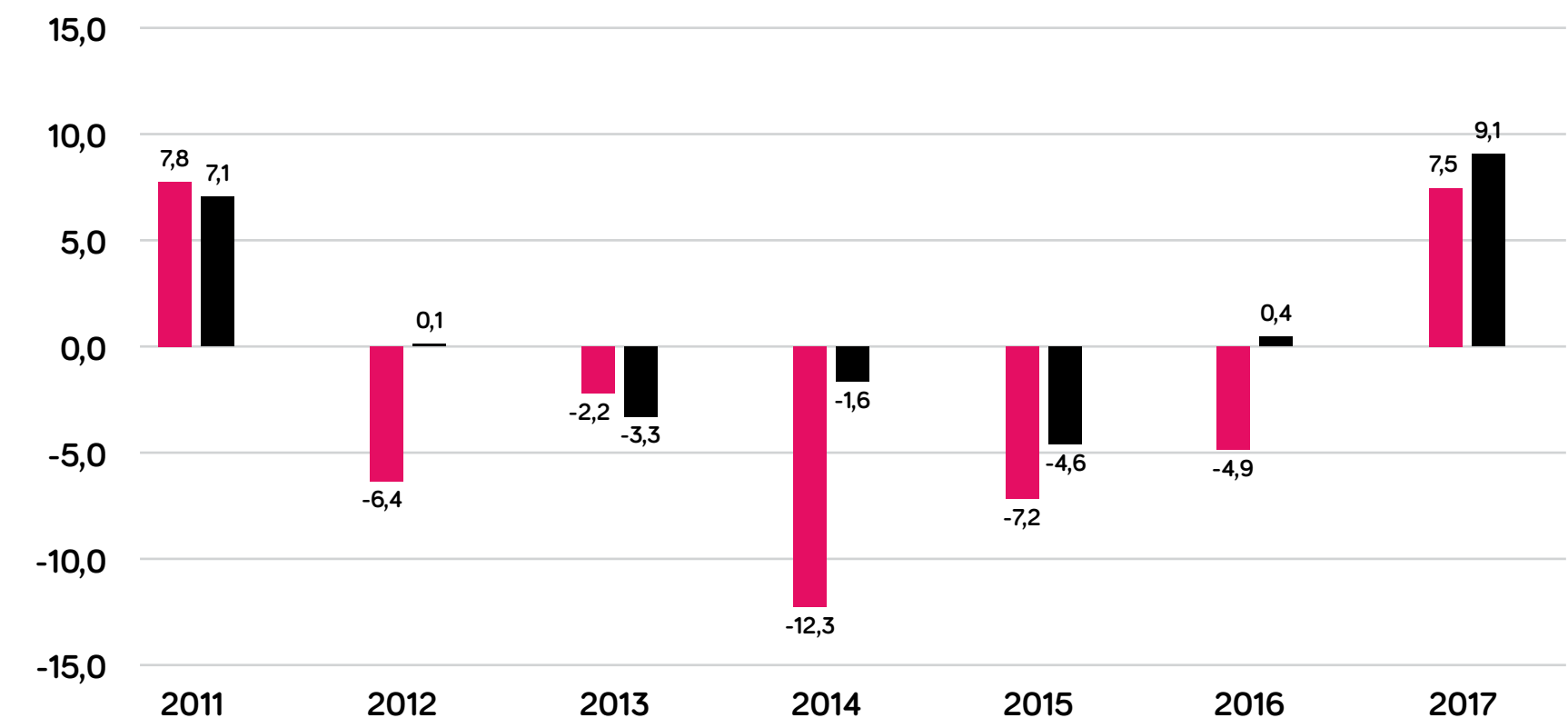

7,5 %

SEINÄJOEN KAUPUNGIN TEOLLISUUDEN
TOIMIALAN VIENNIN VUOSIMUUTOS
VUONNA 2017

Kuviossa 12. kuvataan Seinäjoen kaupungin teollisuuden toimialan yritysten viennin vuosimuutosta vuosien 2011-2017 välisenä aikana. Seinäjoen teollisuuden toimialan viennin vuosimuutosta verrataan koko maan kehitykseen. Seinäjoen vienti kasvoi vuonna 2011, jonka jälkeen vienti kääntyi negatiiviseksi vuosina 2012-2016. Vuonna 2017 teollisuuden toimialan vienti on piristynyt merkittävästi ja saavuttanut vuoden 2011 tason.

Kuvio 12. Seinäjoen kaupungin ja koko maan teollisuuden toimialan (C) vienti vuosina 2011-2017 (vuosimuutos%)

● SEINÄJOEN KAUPUNKI
● KOKO MAA

Työllisyysdynamikka

71,3 %/+2,7 %

SEINÄJOEN TYÖLLISYYSASTE OLI 2,7 %-YKSIKKÖÄ KORKEAMPI KUIN KOKO MAAN TYÖLLISYYSASTE VUONNA 2016

Kuviossa 13. kuvataan Seinäjoen työllisen väestön (15-64v.) osuus vastaavan ikäiseen väestöön eli työllisyysaste vuosien 2000-2016 välisenä aikana. Koko maan työllisyysaste oli 68,6 % vuoden 2016 lopussa. **Seinäjoen työllisyysaste ylitti selvästi koko maan työllisyysasteen ja oli 71,3 % vuonna 2016. Seinäjoen työllisyysaste oli 2,7 %-yksikköä korkeampi kuin koko maan työllisyysaste.** Seinäjoen työllisyysaste on erittäin kilpailukykyinen suhteessa koko maan tasoon tai suurten ja keskisuurten kaupunkien työllisyysasteeseen.

Kuvio 13. Seinäjoen työllisyysaste pitkällä aikavälillä (2000-2016)
(Lähde: Tilastokeskus, kaupunki ja seutuindikaattorit)

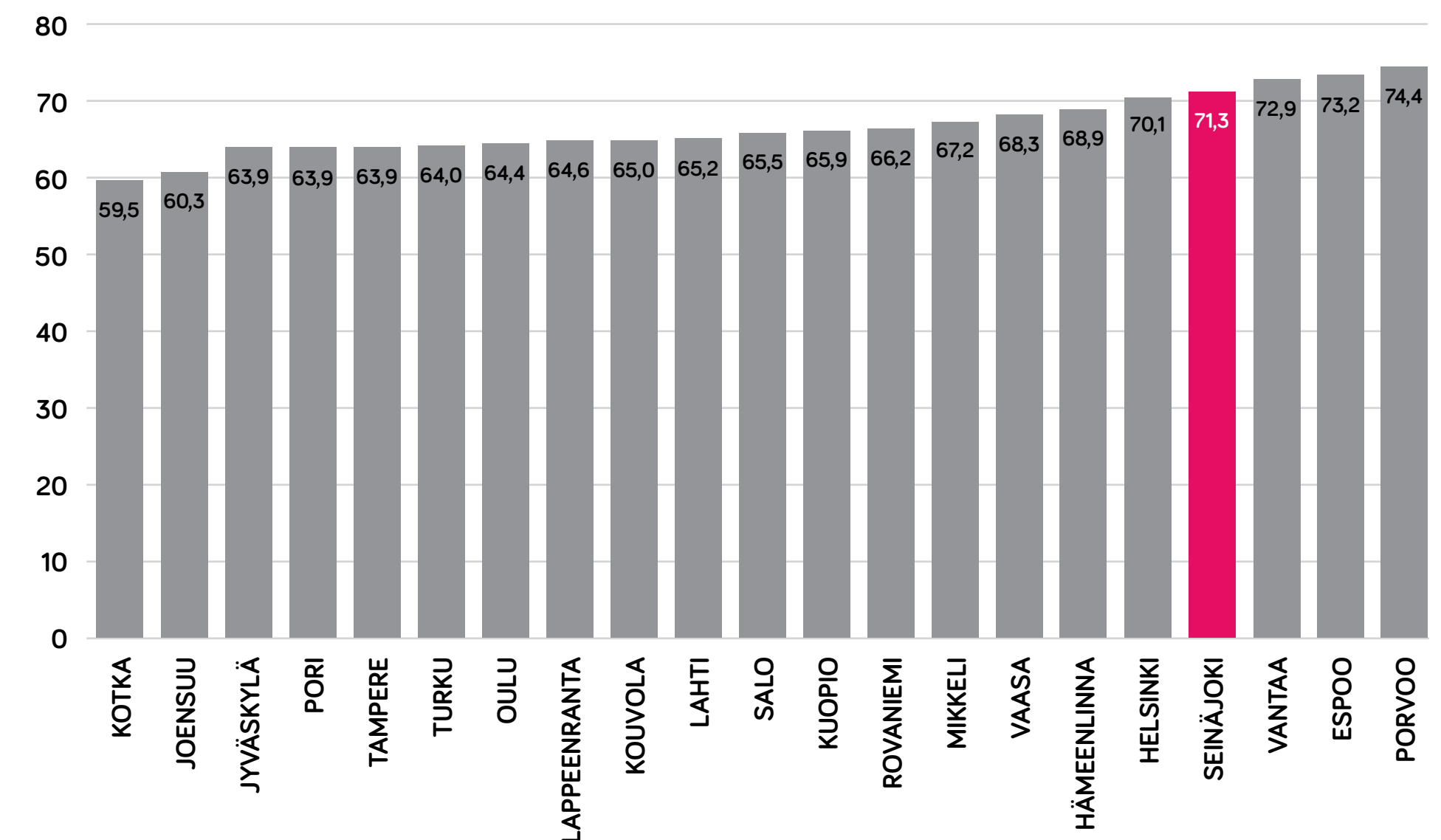

4.

SEINÄJOEN TYÖLLISYYSASTE OLI NELJÄNNEKSI KORKEIN C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2016 JA KORKEIN PÄÄKAUPUNKISEUDUN ULKOPUOLELLA OLEVISTA KAUPUNGEISTA

Kuviossa 14. verrataan C21-kaupunkien työllisyysastetta vuoden 2016 lopussa. Työllisyysaste vaihteli merkittävästi yli 50 000 asukkaan kaupunkien välillä. Työllisyysaste ylitti hallitusohjelman tavoitteen 72 % kolmessa kaupungissa (Porvoo, Espoo ja Vantaa) ja yli 70 % myös Seinäjoella ja Helsingissä. **Seinäjoen työllisyysaste oli 4:nneksi korkein C21-kaupungeista ja korkein pääkaupunkiseudun ulkopuolisista kaupungeista.** Työllisyysaste oli alhaisin Kotkassa, Joensuussa ja Jyväskylässä. Kotkan työllisyysaste jäi jopa alle 60 %:in tason.

Kuvio 14. Seinäjoen ja C21-kaupunkien työllisyysaste vuonna 2016
(Lähde: Tilastokeskus, kaupunki ja seutuindikaattorit)

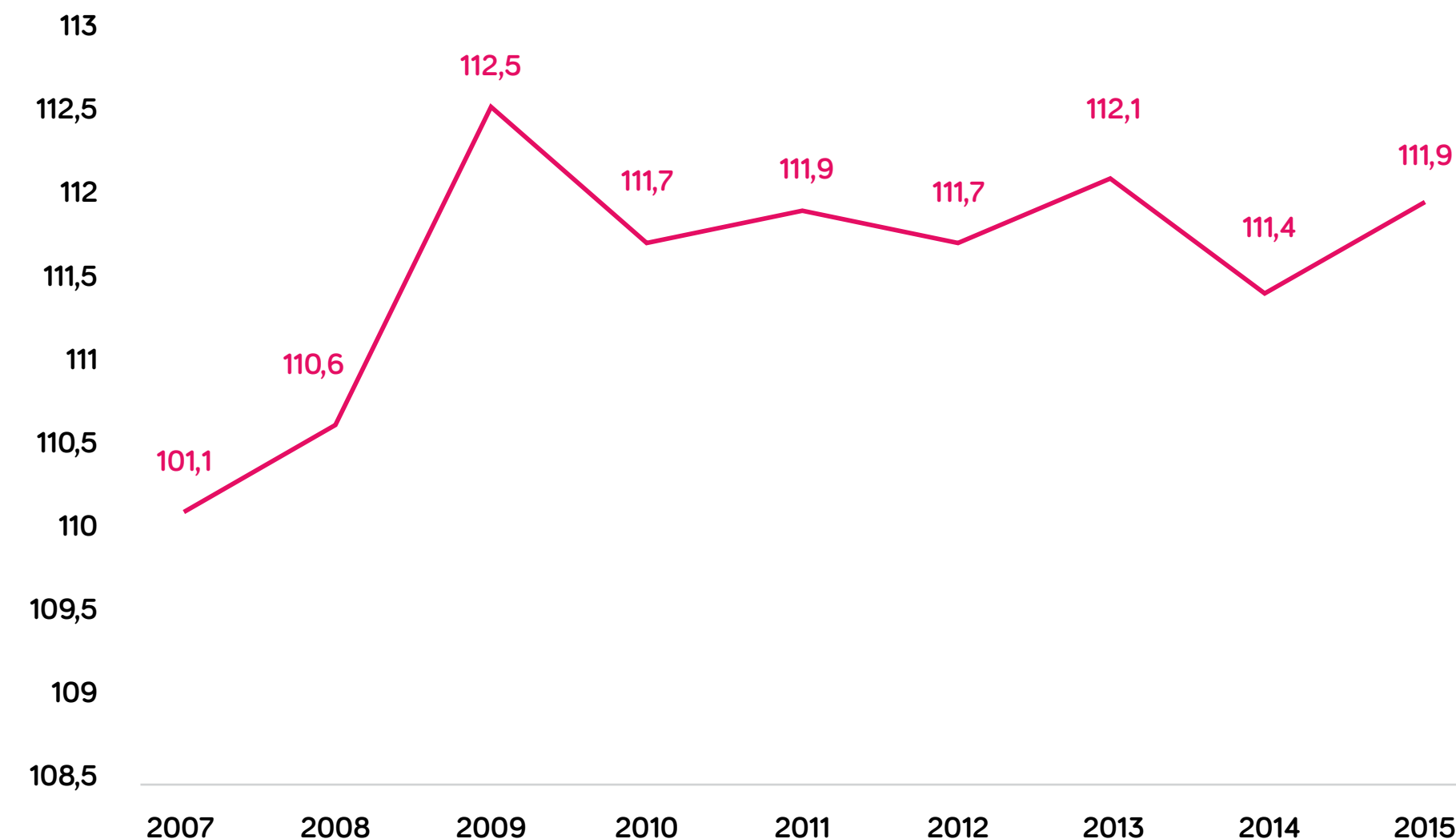

111,9 %

SEINÄJOEN TYÖPAIKKAOMAVARAISUUSASTE
VUONNA 2015

Kuviossa 15. tarkastellaan Seinäjoen työpaikkaomavaraisuuden kehitystä vuosien 2007-2015 aikana. Työpaikkaomavaraisuus kuvaa alueella olevia työpaikkoja suhteessa alueella asuviin työllisiin. Yli 100 %:in arvo tarkoittaa, että alueella on enemmän työpaikkoja kun alueella asuu työllisiä eli eli alue on työpaikkaomavarainen. **Seinäjoki on ollut työpaikkaomavarainen koko ajanjakson ajan. Työpaikkaomavaraisuusaste on vaihdellut 110,1-112,5 %:in välillä.** Seinäjoen työpaikkaomavaraisuusaste oli 111,9 prosenttia vuonna 2015.

Kuvio 15. Seinäjoen työpaikkaomavaraisuuden kehitys vuosien 2007-2015 aikana. (Lähde: Tilastokeskus, kaupunki ja seutuindikaattorit)

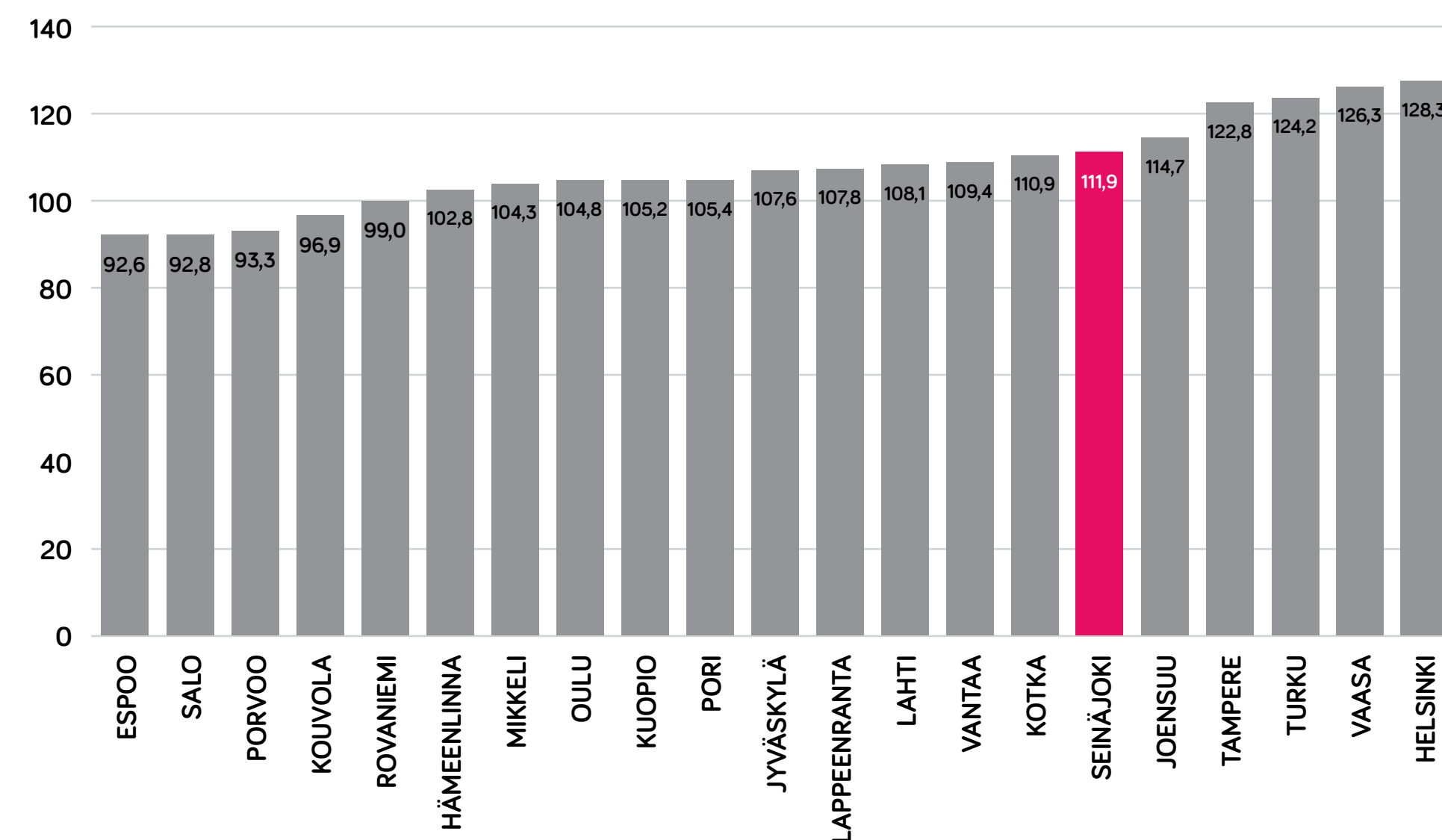

6.

SEINÄJOEN TYÖPAIKKAOMAVARAISUUSASTE
OLI KUUDENNEKSI KORKEIN C21-KAUPUNKIEN
JOUKOSSA VUONNA 2015

Kuviossa 16. vertaillaan C21 -kaupunkien työpaikkaomavaraisuusastetta vuonna 2016. C21-kaupungeista pääosa (16) oli työpaikkaomavaraisia vuonna 2016. C21 -kaupunkien työpaikkaomavaraisuus oli keskimäärin 108,1 %. **Työpaikkaomavaraisuusaste oli korkein Helsingissä, Vaasassa ja Turussa sekä alhaisin Espoossa, Salossa ja Porvoossa.** Seinäjoen työpaikkaomavaraisuus oli hieman C21-kaupunkien keskitasoa korkeampi. **Seinäjoen työpaikkaomavaraisuus oli 6:nneksi korkein yli 50 000 asukkaan kaupunkien joukossa.**

Kuvio 16. Seinäjoen ja C21 -kaupunkien työpaikkaomavaraisuusaste vuonna 2016 (Lähde: Tilastokeskus, kaupunki ja seutuindikaattorit)

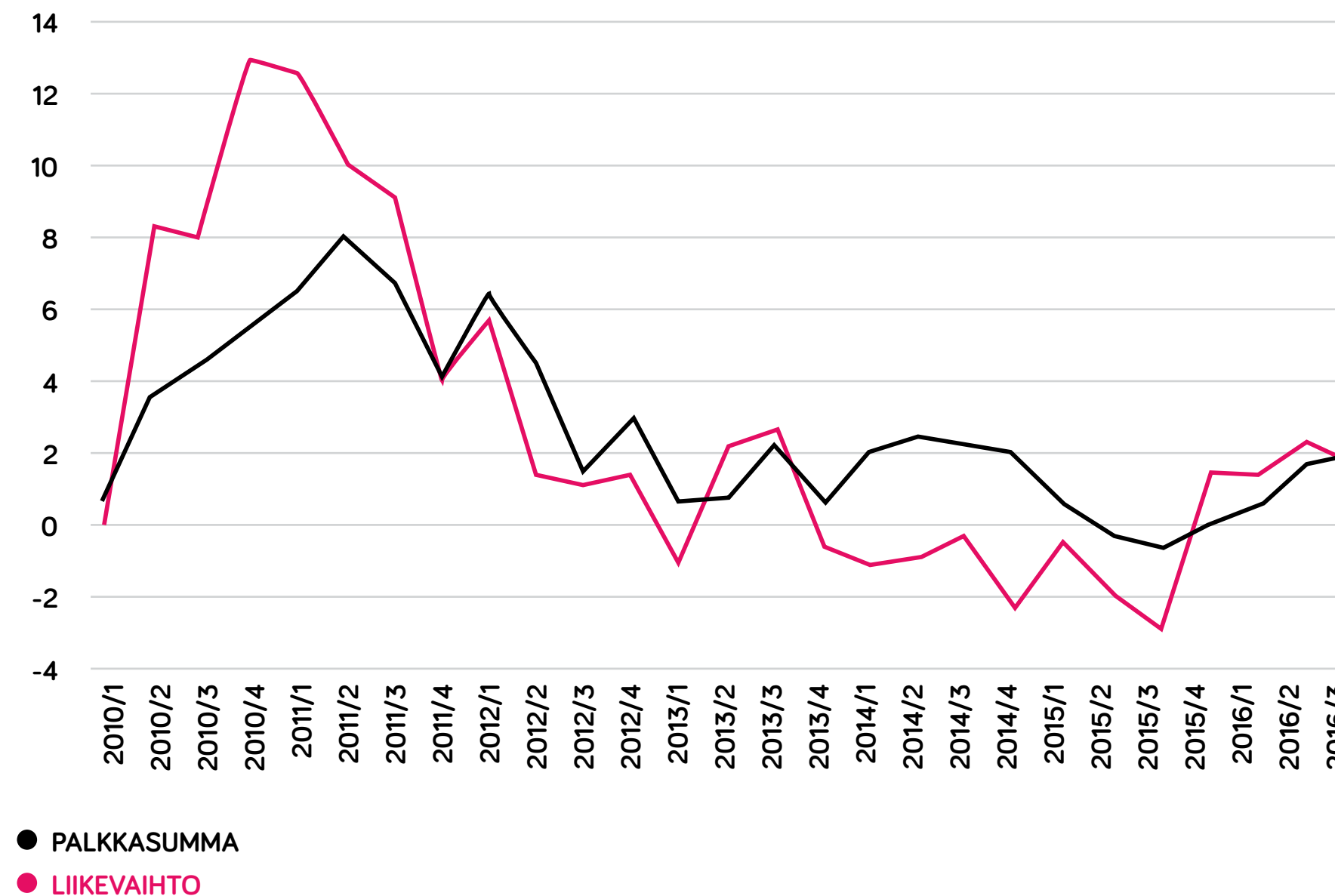

2015/Q3

SEINÄJOEN SEUDUN KAIKKIEN TOIMIALOJEN KAIKKIEN YRITYSTEN PALKKASUMMA JA LIIKEVAIHTO LÄHTI NOUSUUN VUODEN 2015 KOLMANNELLA VUOSINELJÄNNEKSELLÄ

Kuviossa 17. kuvataan Seinäjoen seudun kaikkien toimialojen kaikkien yritysten liikevaihdon ja palkkasumman suhteellista muutosta kvartaaleittain vuosien 2010-2016/Q3 aikana. Muutokset seudun kaikkien yritysten liikevaihdossa että palkkasummassa olivat ajanjakson aikana merkittäviä: liikevaihdon ja palkkasumman kasvu oli huomattava vuosina 2010-2011, jonka jälkeen ne laskivat vuoteen 2015 vaihteeseen saakka. **Seinäjoen seudulla käänne tapahtui vuoden 2015 kolmannella vuosineljänneksellä, jonka jälkeen yritysten liikevaihto ja palkkasumma ovat lähteneet jälleen nousuun.**

Kuvio 17. Seinäjoen seudun kaikkien toimialojen palkkasumman ja liikevaihdon kvartaalimuutos 2010-2016. (Lähde: TEM, toimialaonline)

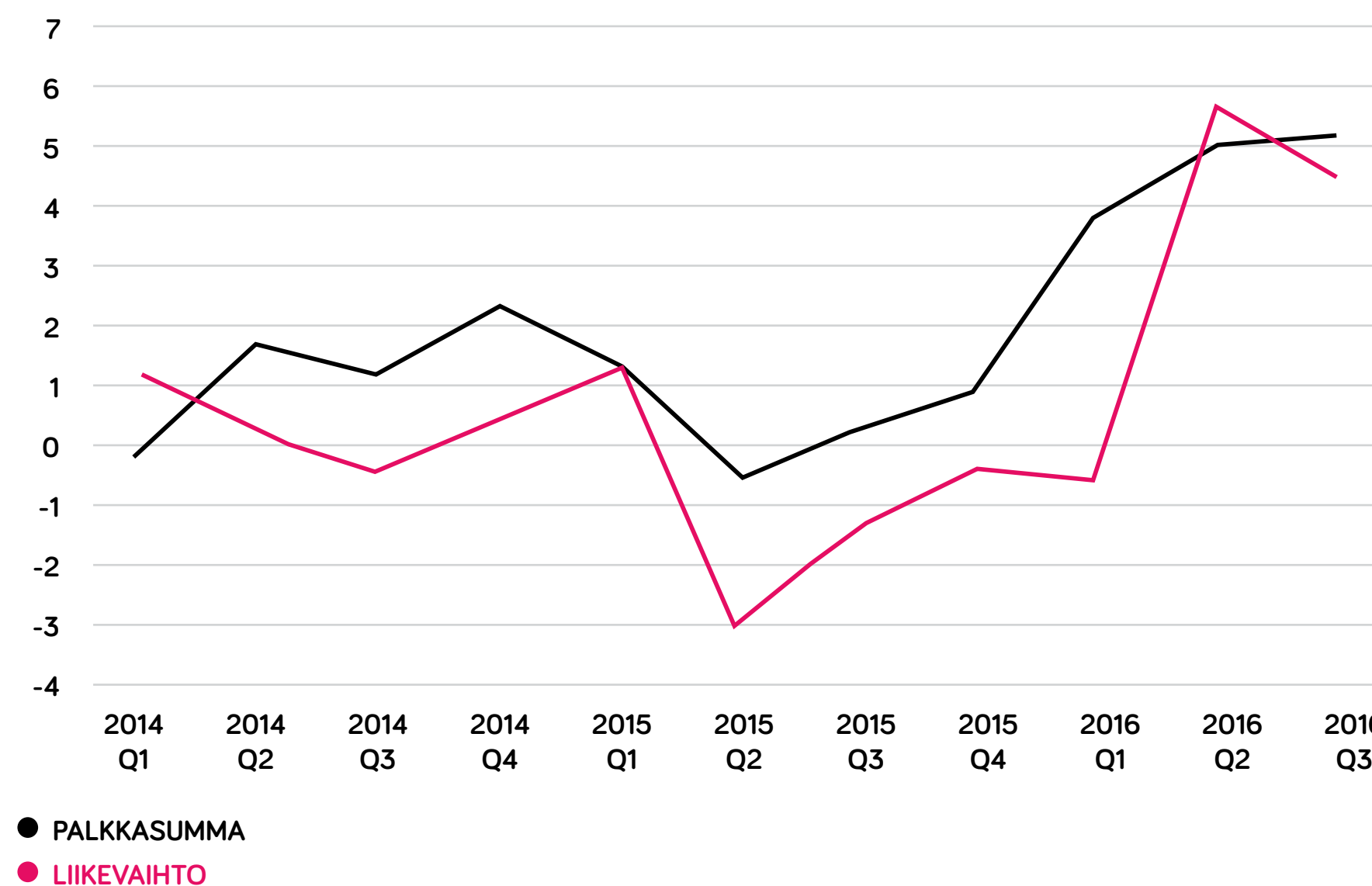

2016/Q1

SEINÄJOEN SEUDUN PIENYRITYSTEN PALKKASUMMA JA LIIKEVAIHTO LÄHTI NOUSUUN VUODEN 2016 ALUSSA

Kuviossa 18. kuvataan Seinäjoen seudun pienyritysten palkkasumman ja liikevaihdon suhteellista kehitystä vuosineljänneksittäin ajanjakson 2014-2016 aikana. Pienyritysten liikevaihdon ja palkkasumman muutokset ovat olleet huomattavat kvartaalista ja vuodesta toiseen. **Seinäjoen seudun pienyritysten palkkasumman ja liikevaihdon kehitys lähti ripeään nousuun vuoden 2016 vaihteessa, jonka jälkeen kulmakerroin on ollut vahvasti nouseva.**

Kuvio 18. Seinäjoen seutukunnan pienyritysten palkkasumman ja liikevaihdon kvartaalimuutos 2014-2016. (Lähde: TEM, toimialaonline)

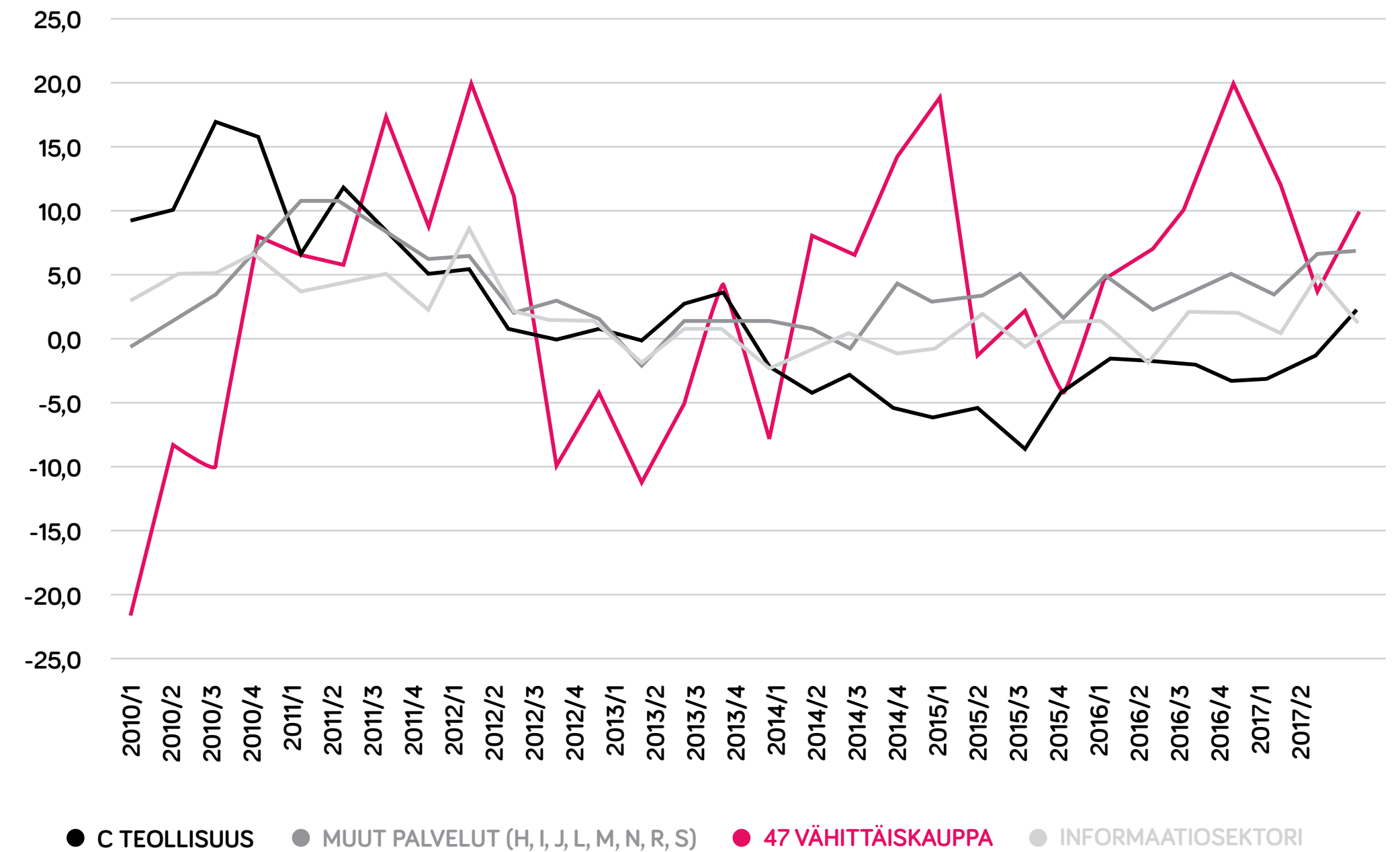

+2,3 %

SEINÄJOEN KAUPUNGIN TEOLLISUUDEN TOIMIALAN LIIKEVAIHDON KASVU VUODEN 2017 TOISELLA VUOSINELJÄNNEKSELLÄ

Kuviossa 19. kuvataan Seinäjoen kaupungin (huom! ei seutu) liikevaihdon kehitystä päätoimialoittain. **Teollisuuden liikevaihto aleni yhtäjaksoisesti vuoden 2013 kolmannelta vuosineljännekseltä aina vuoden 2017 ensimmäiselle vuosineljännekselle, mutta kääntyi ensimmäisen kerran nousuun sen jälkeen huhti-kesäkuussa 2017.** Vähittäiskaupan toimialan yritysten liikevaihdossa on ollut hajontaa, mutta kehitys on ollut positiivista vuoden 2016 toisesta vuosineljänneksestä lähtien. Muiden palvelujen liikevaihdon kehitys on ollut positiivinen lähes koko ajanjakson 2010-2017/Q2 ajan. Informaatiosektorin liikevaihdon kehityksen vuosimuutosvaihtelut ovat suuria, mutta kehitys on ollut positiivista vuoden 2015 viimeiseltä neljännekseltä lähtien.

Kuvio 19. Seinäjoen kaupungin päätoimialojen liikevaihdon vuosimuutos % kvartaaleittain vuosina 2010-2017/Q2 (Lähde: Tilastokeskus, suhdannepalvelu)

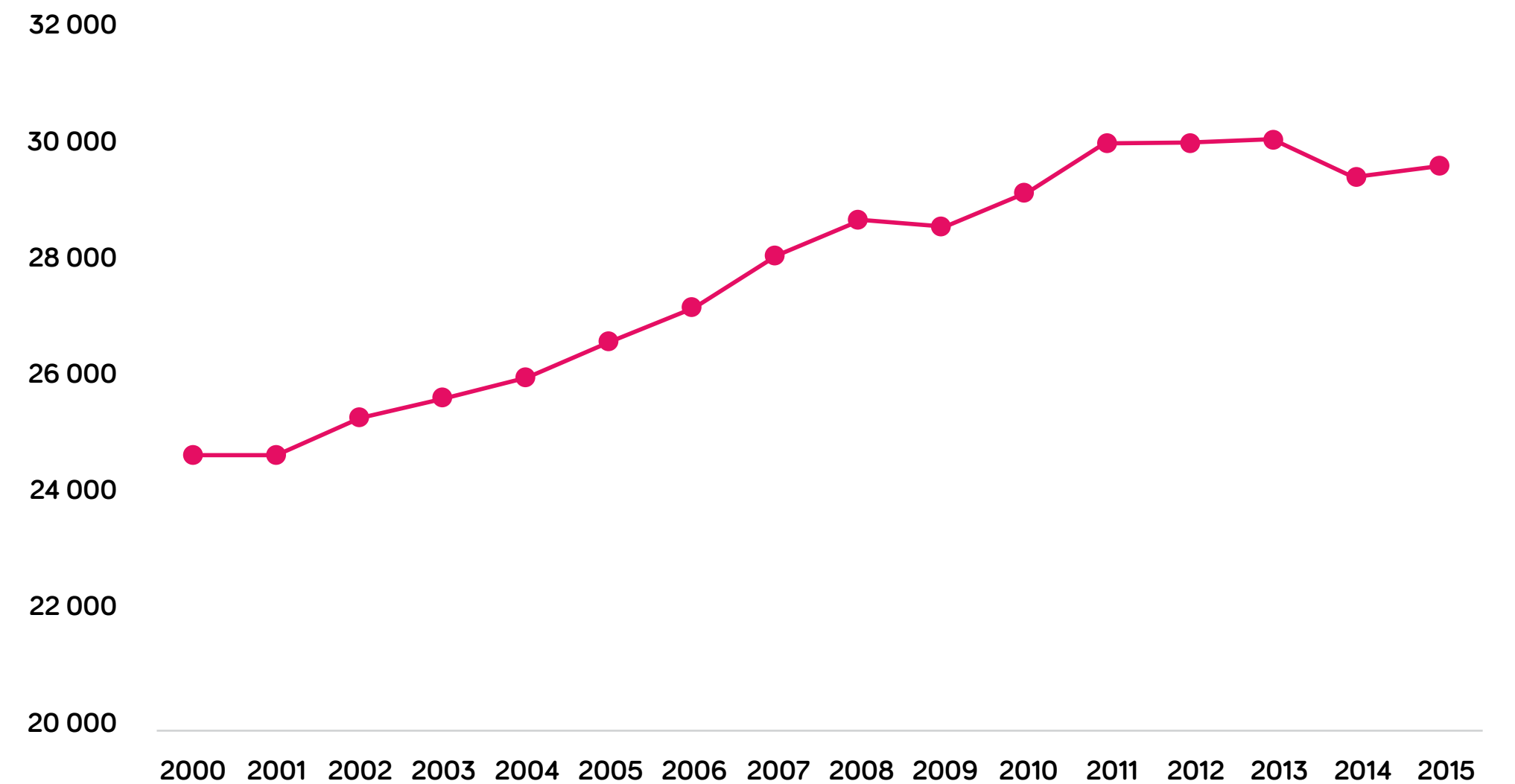

+5 058

SEINÄJOEN TYÖPAIKKALISÄYS YHTEENSÄ VUOSINA 2000-2015

Kuviossa 20. tarkastellaan Seinäjoen kaikkien työnantajasektoreiden työpaikkakehitystä vuosina 2000-2015. **Seinäjoella oli yhteensä 29 623 työpaikkaa (työllistä) vuonna 2015. Työpaikkojen määrä lisääntyi yhteensä 5 058 työpaikalla vuosien 2000-2015 aikana.** Seinäjoen työpaikkakehitys on ollut tasaisella kasvu-uralla koko 2000-luvun ajan lukuun ottamatta pientä notkahdusta vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Seinäjoen työpaikkakehityksen kasvuvauhti tasoittui vuosina 2011-2013 ja kääntyi jopa väliaikaisesti laskuun vuonna 2014. **Vuonna 2015 työpaikkakehitys oli jälleen maltillisen positiivinen: uusia työpaikkoja syntyi 177 kyseisen 2015 aikana.**

Kuvio 20. Seinäjoen työpaikkakehitys kaikilla työnantajasektoreilla vuosien 2000-2015 aikana (Lähde: Tilastokeskus, alueella työssäkäyvät)

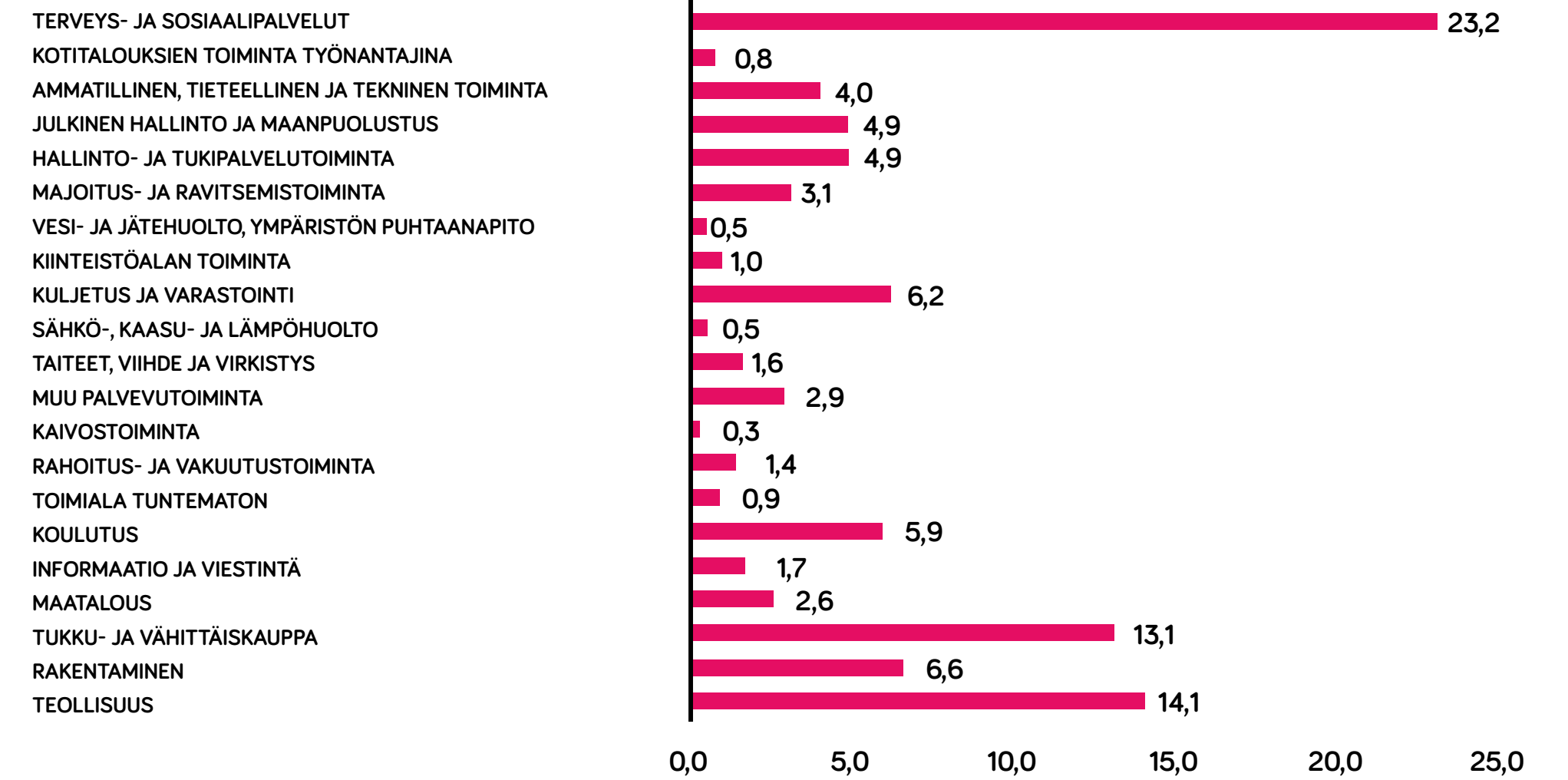

23,2 %

SEINÄJOEN TYÖPAIKOISTA LÄHES JOKA NELJÄS SIJOITTUU SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIHIN

Kuviossa 21. esitetään Seinäjoen työpaikkojen jakautuminen toimialoittain vuoden 2015 lopussa. **Lähes joka neljäs Seinäjoen työpaikka oli sosiaali- ja terveystyöpaikka.** Muut suuret työllistävät toimialat olivat teollisuus (14,1%), tukku- ja vähittäiskauppa (13,1%) ja rakentaminen (6,6%).

Kuvio 21. Seinäjoen työpaikkojen jakaantuminen toimialoittain vuonna 2015 (Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti)

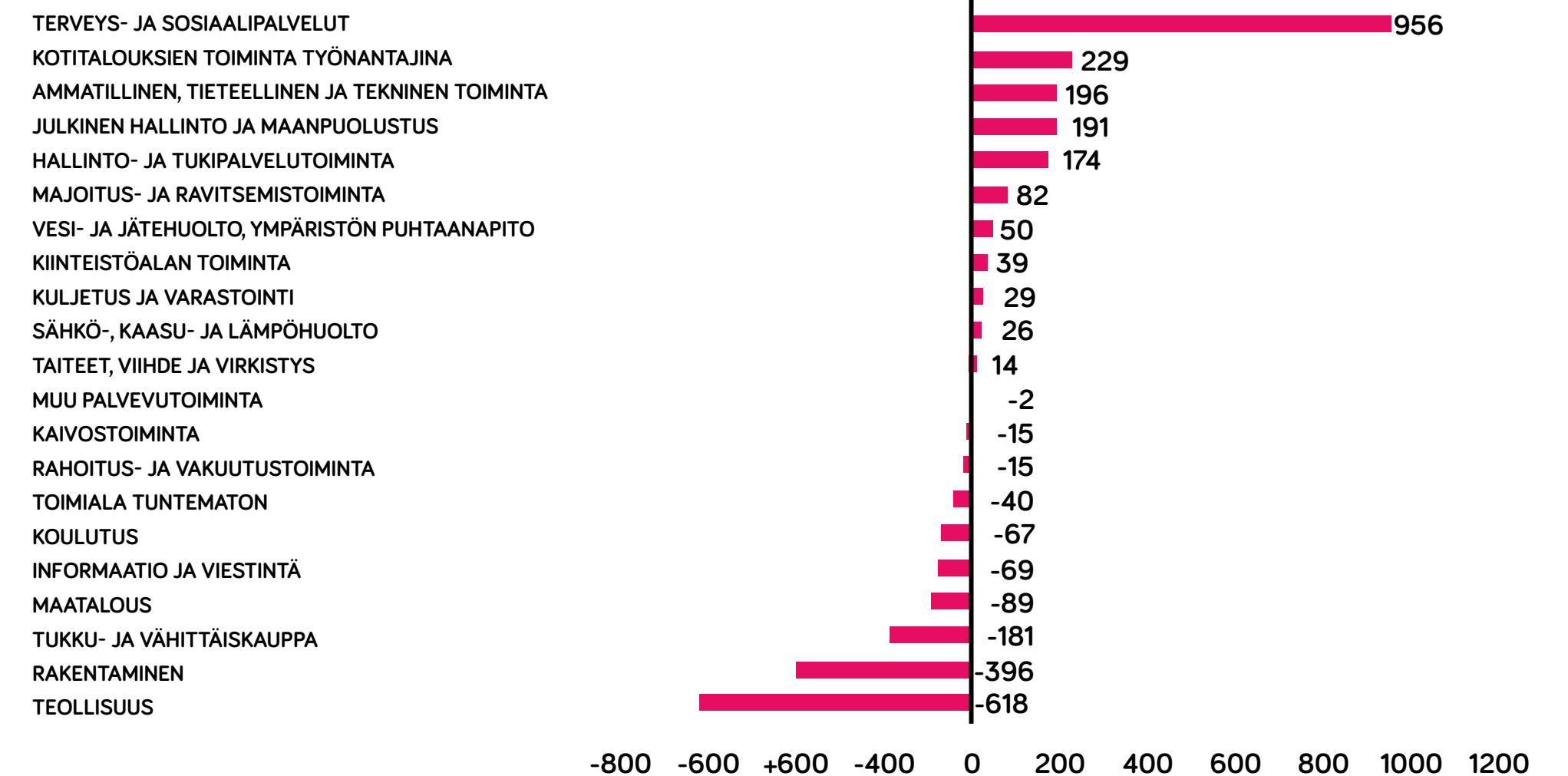

+502

SEINÄJOEN TYÖPAIKKALISÄYS YHTEENSÄ VUOSINA 2010-2015. TYÖPAIKKALISÄYS MÄÄRÄLLISESTI SUURIN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUISSA JA OSAAMISINTEN-SIIVISSÄ PALVELUISSA

Kuviossa 22. kuvataan Seinäjoen työpaikkakehitystä toimialoittain [TOL-2008] vuosien 2010-2015 välisenä aikana. **Seinäjoki sai työpaikkalisäystä yhteensä 502 työpaikkaa vuosina 2010-2015. Seinäjoen työpaikkakehitys oli kaksijakoista toimialoittain tarkasteltuna: työpaikkojen määrä kasvoi yhteensä 11 toimialalla ja laski 10 toimialalla.** Työpaikkakasvu oli ylivoimaisesti suurinta sosiaali- ja terveyspalveluissa, mutta kasvu oli ripeää myös asiantuntijuuteen, osaamiseen ja tietoon perustuvilla toimialoilla, etenkin ammatillisessa tieteellisessä ja teknillisessä toiminnassa sekä hallinto- ja tukipalveluissa. Sen sijaan Seinäjoen teollisuuden ja rakentamisen toimialojen työpaikkakehitys oli erityisen heikkoa: näiltä aloilta katosi yhteensä yli 1 000 työpaikkaa vuosien 2010-2015 aikana.

Kuvio 22. Seinäjoen määrällinen työpaikkakehitys toimialoittain 2010-2015 (Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti toimialoittain).

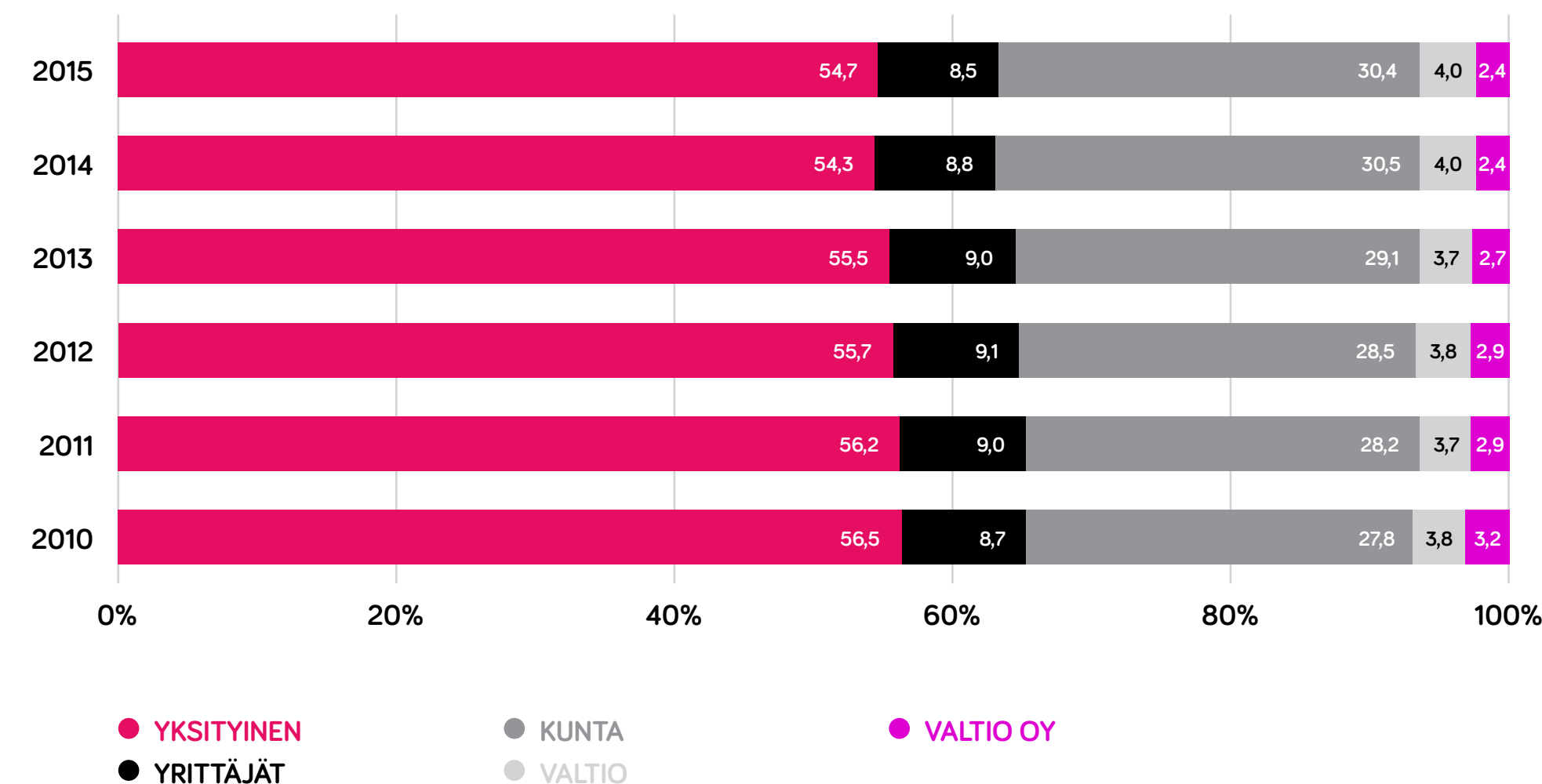

63,2 %

SEINÄJOEN KAIKISTA TYÖPAIKOISTA
KAKSI KOLMESTA ON AVOIMELLA SEKTORILLA

Kuviossa 23. tarkastellaan Seinäjoen työpaikkojen sijoittumista työpaikkasektoreihin. **Vuonna 2015 kaksi kolmasosaa (63,2 %) Seinäjoen työpaikoista oli avoimen sektorin työpaikkoja eli yksityisen sektorin ja yrittäjien työpaikkoja.** Avoimen sektorin osuus kaikista työpaikoista oli vuonna 2015 alempi kuin 2010-luvun alussa; varsinkin yrittäjien suhteellinen osuus on alentunut viime vuosina. **Avoimen sektorin työpaikkojen määrä väheni yhteensä -264 työpaikalla vuosien 2010-2015 aikana. Samanaikaisesti julkisen sektorin työpaikkojen määrä kasvoi yhteensä noin tuhannella työpaikalla vuosina 2010-2015.**

Kuvio 23. Seinäjoen työpaikkojen suhteellinen jakaantuminen työnantajasektoreittain vuosien 2010-2015 aikana (Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti).

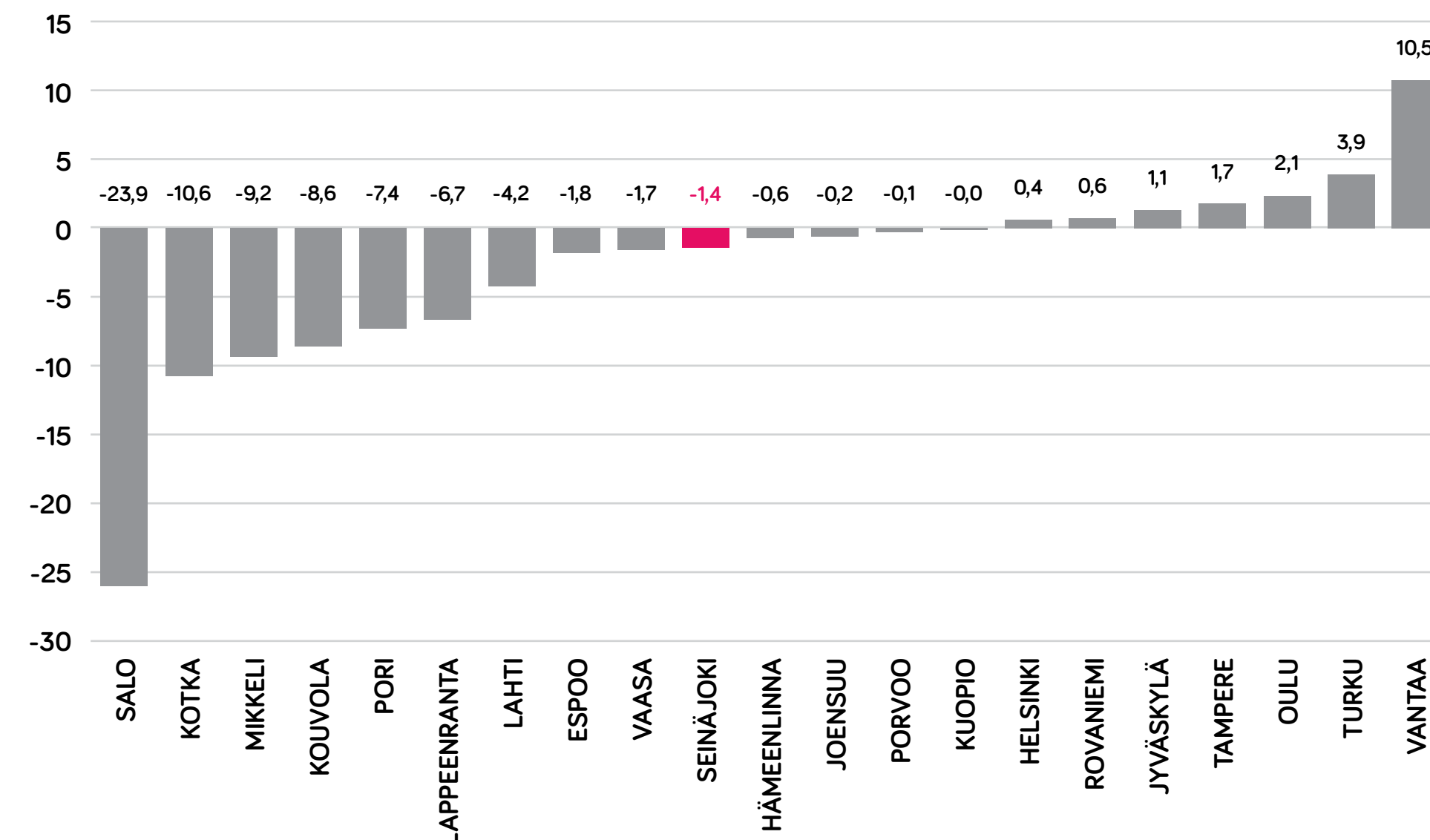

-1,4 %

SEINÄJOEN AVOIMEN SEKTORIN TYÖPAIKKOJEN
MÄÄRÄN VÄHENNYS VUOSINA 2010-2015

Kuviossa 24. verrataan Seinäjoen avoimen sektorin suhteellista työpaikkakehitystä C21-kaupunkeihin. **Avoimen sektorin työpaikkojen määrä kasvoi vain seitsemässä C21-kaupungissa ja aleni 13 kaupungissa.** Kuopiossa avoimen sektorin työpaikkakehityksessä ei tapahtunut muutosta. Työpaikkojen määrä kasvoi suhteellisesti eniten Vantaalla Turussa ja Oulussa sekä vähiten Salossa, Kotkassa ja Mikkelissä. **Seinäjoen avoimen sektorin työpaikkavähennys oli maltillinen -1,4 %.**

Kuvio 24. C21 -kaupunkien avoimen sektorin suhteellinen työpaikkakehitys vuosina 2010-2015

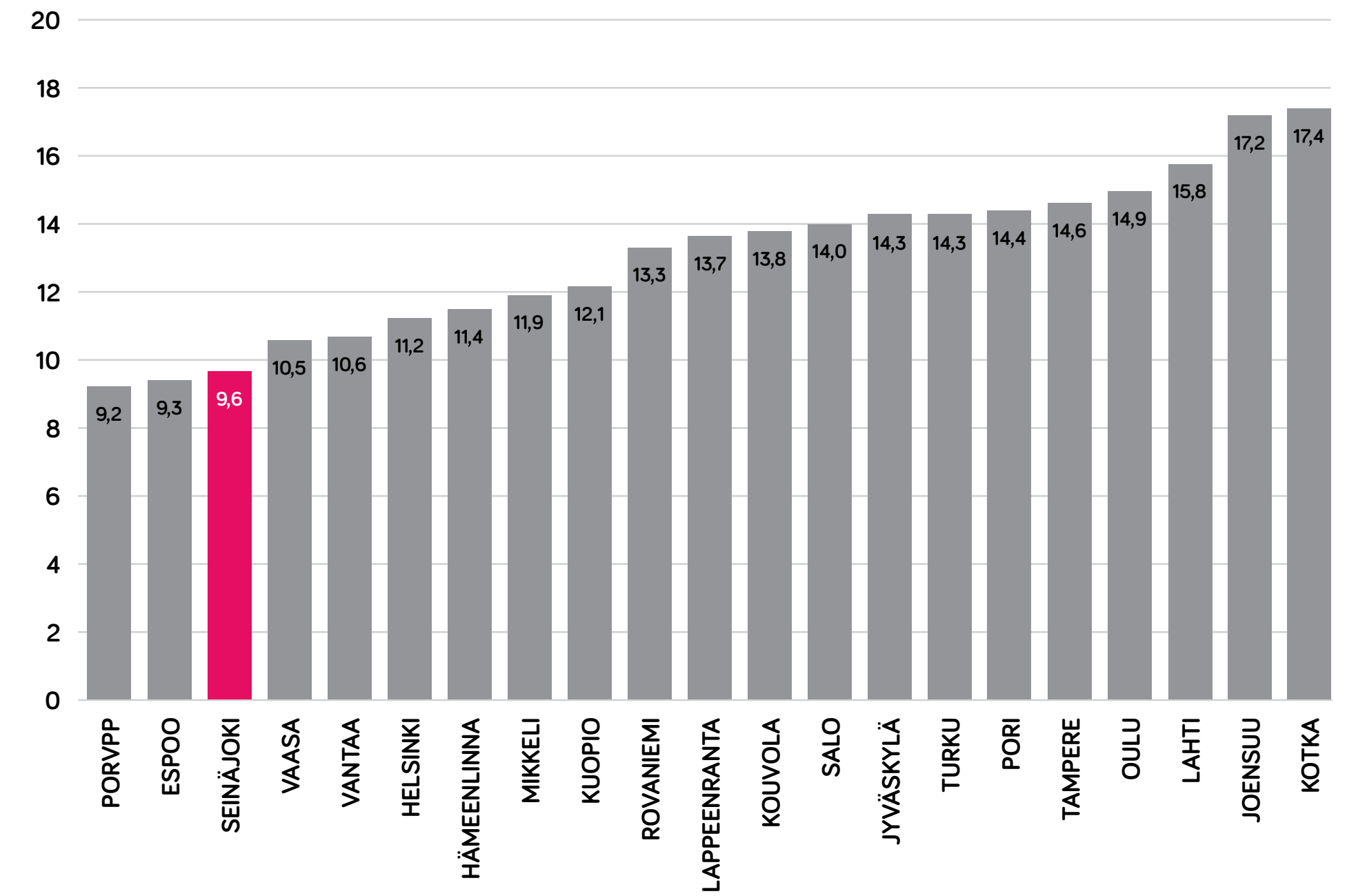

3.

SEINÄJOEN TYÖTTÖMYYSASTEEN VUOSIKESKIARVO OLI KOLMANNEKSI ALHAISIN C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2017

Kuviossa 25. verrataan Seinäjoen ja muiden C21 -kaupunkien työttömyysastetta vuoden 2017 vuosikeskiarvona. Yli 50 000 asukkaan kaupunkien työttömyysasteet vaihtelivat Porvoon 9,2 %:sta Kotkan 17,4 %:iin. C21-kaupunkien työttömyysasteen vuosikeskiarvo oli 13 %. **Seinäjoen työttömyysasteen vuosikeskiarvo oli 9,6 %, joka oli 3:nneksi alhaisin C21-kaupunkien joukossa. Seinäjoen työttömyysaste laski 1,5 prosenttiyksikköä vuoden 2016 vuosikeskiarvoon verrattuna.**

Kuvio 25. C21 -kaupunkien työttömyysaste vuoden 2017 vuosikeskiarvona (Lähde: TEM: työllisyyskatsaus).

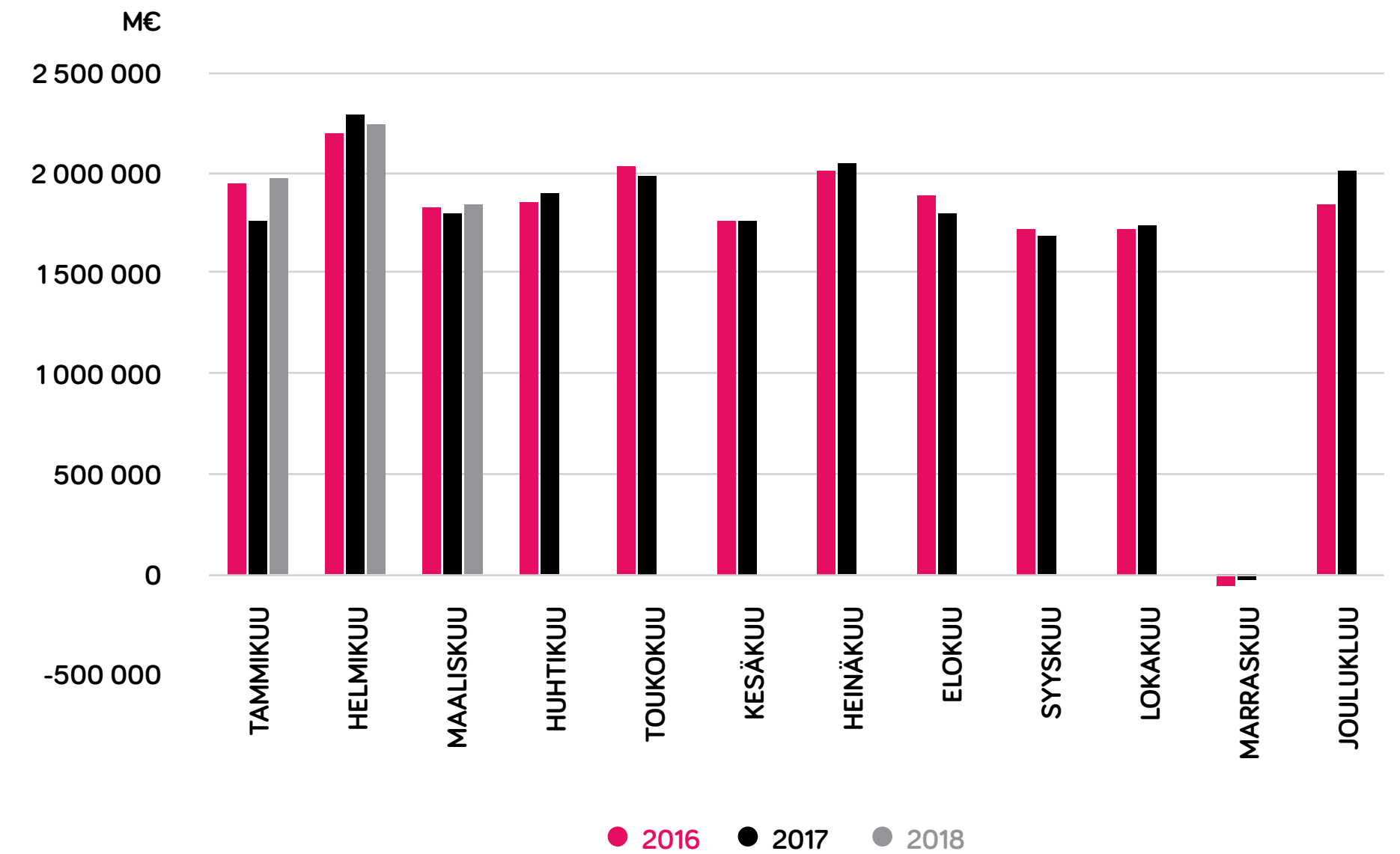

Tulodynamiikka

+60,7 M€

SEINÄJOEN TILITETTYJEN KUNNALLISVEROJEN MÄÄRÄ TAMMI-MAALISKUUSSA 2018, JOKA YLITTÄÄ VUOSIEN 2016 JA 2017 VASTAAVAN AJANKOHDAN MÄÄRÄN

Kuviossa 26. kuvataan Seinäjoen kaupungin tilitettyjen kunnallisverojen määrää vuosien 2016-3/2018 aikana kuukausittain. Tilitetyt kunnallisverot olivat yhteensä 208 miljoonaa euroa sekä vuonna 2016 että vuonna 2017. **Vuoden 2018 kolmen ensimmäisen kuukauden tilitetyt kunnallisverot olivat yhteensä 60,7 miljoonaa euroa. Summa oli hieman korkeampi kuin vuosien 2016 ja 2017 kolmen ensimmäisen kuukauden aikana, jolloin tilitetyt kunnallisverot olivat 59,7 miljoonaa ja 58,4 miljoonaa euroa.** Tilitettyjen kunnallisverojen määrä ei kuitenkaan ole täysin vertailukelpoinen kuukausitasolla tilitysten muuttuvien jaksotusten vuoksi.

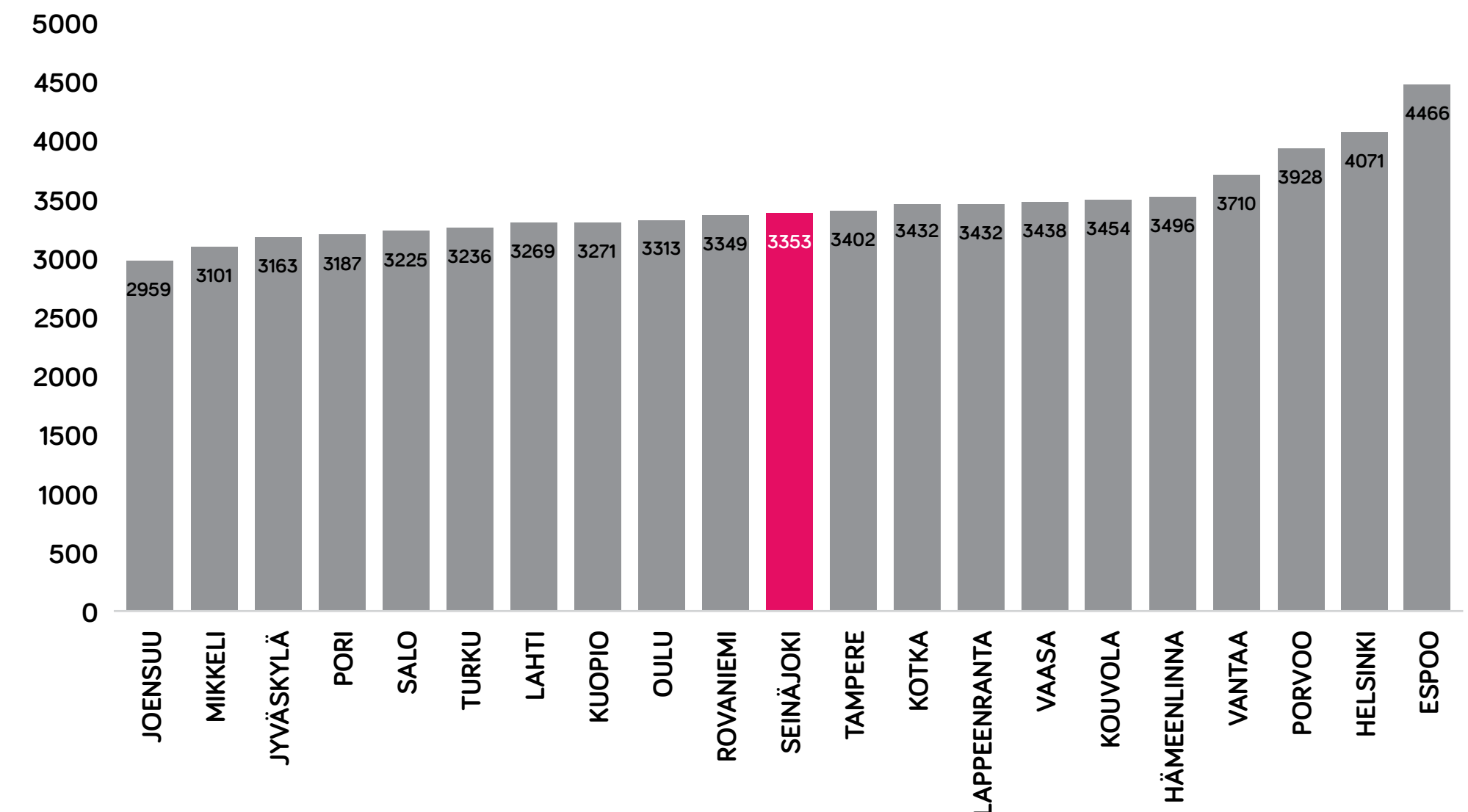

Kuvio 26. Seinäjoen tilitettyjen kunnallisverojen määrä kuukausittain vuosina 2016-3/2018 (Lähde: Verohallinto, kunnallisverojen tilitykset)

11.

SEINÄJOEN KUNNALLISVEROTETTAVAT TULOT ASUKASTA KOHDEN OLIVAT 11. KORKEIMMAT C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2016

Kuviossa 27. verrataan C21-kaupunkien kunnallisverotettavia tuloja asukasta kohden vuonna 2016. C21-kaupunkien kunnallisverotettavat tulot asukasta kohden vaihtelivat Joensuun 2 959 eurosta Espoon 4 466 euron välillä. Kunnallisverotettavat tulot olivat selvästi korkeimmat pääkaupunkiseudun ja pääkaupungin lähiseudun kunnissa suhteessa muuhun maahan. **Seinäjoen kunnallisverotettavat tulot olivat 3 353 euroa asukasta kohden vuonna 2016. Seinäjoen arvo oli C21-kaupunkien keskitaso.** Seinäjoen kunnallisverotettavat tulot kasvoivat noin viidenneksellä (18 %) vuosien 2012-2016 välisenä aikana.

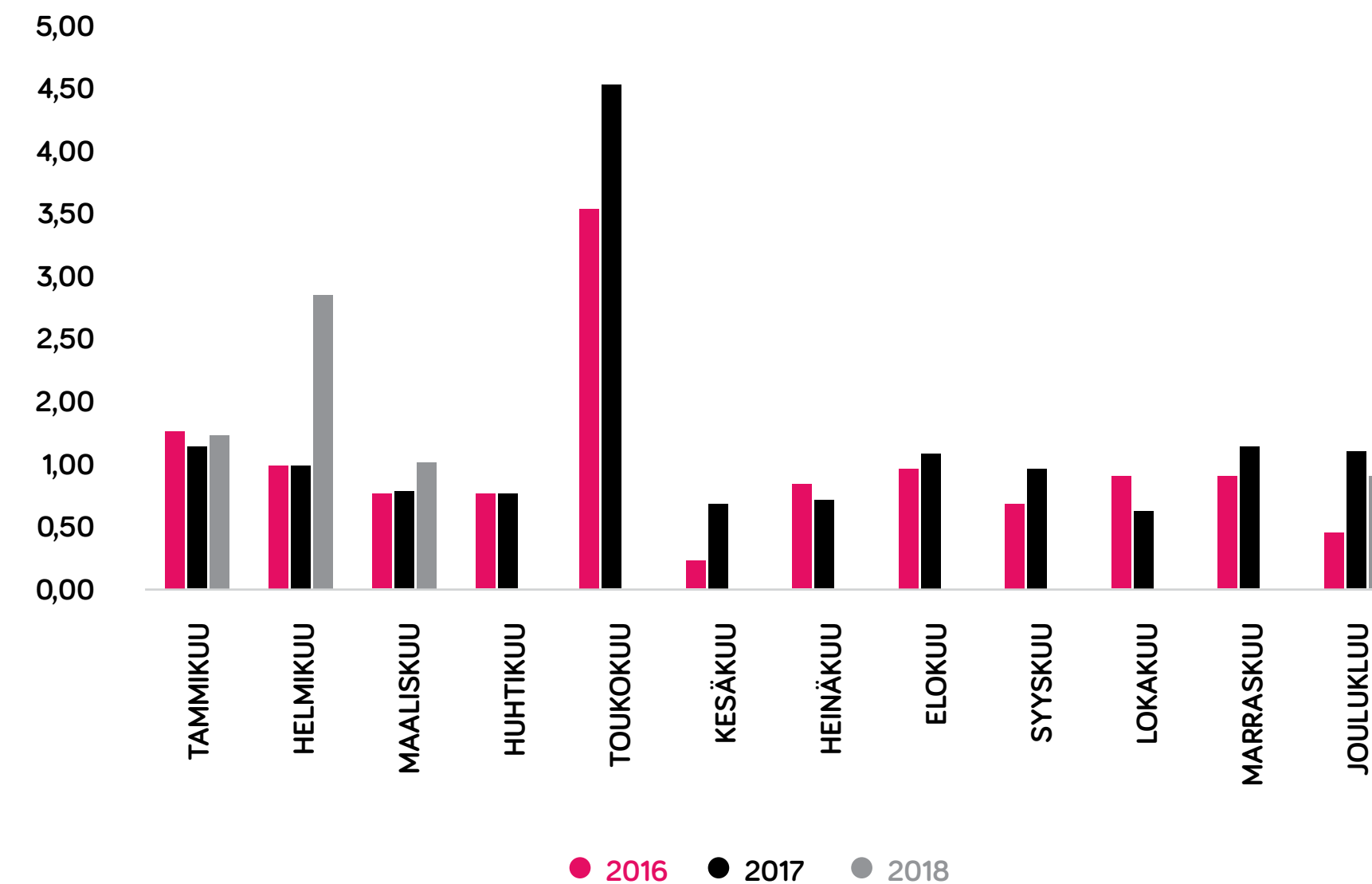
Kuvio 27. Seinäjoen ja C21 -kaupunkien kunnallisverotettavat tulot asukasta kohden vuonna 2016 (Lähde: Tilastokeskus, Kaupunki- ja seutuindikaattorit).

+5,1 M€

SEINÄJOEN TILITETTYJEN YHTEISÖVEROJEN MÄÄRÄ TAMMI-MAALISKUUSSA 2018, JOKA YLITTÄÄ SELVÄSTI VUOSIEN 2016 JA 2017 VASTAAVAN AJANKOHDAN MÄÄRÄN

Kuviossa 28. kuvataan Seinäjoen kaupungin tilitettyjen yhteisöverojen määrää vuosien 2016-3/2018 aikana kuukausittain. Seinäjoen kaupungin tilitettyjen yhteisöverojen määrä oli 13 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 15,6 miljoonaa euroa vuonna 2017 eli tilitettyjen yhteisöverojen määrä kasvoi 2,6 miljoonalla eurolla. **Vuoden 2018 kolmen ensimmäisen kuukauden tilitettyjen yhteisöverojen määrä oli 5,1 miljoonaa euroa, joka ylitti merkittävästi vastaavan ajankohdan vuonna 2016 (3,3 miljoonaa euroa) ja vuonna 2017 (3,2 miljoonaa euroa).** Tosin tilitettyjen yhteisöverojen määrä ei kuitenkaan ole täysin vertailukelpoinen kuukausitasolla tilitysten muuttuvien jaksotusten vuoksi.

Kuvio 28. Seinäjoen tilitettyjen yhteisöverojen määrä kuukausittain vuosina 2016-3/2018 (Lähde: Verohallinto, yhteisöverojen tilitykset)

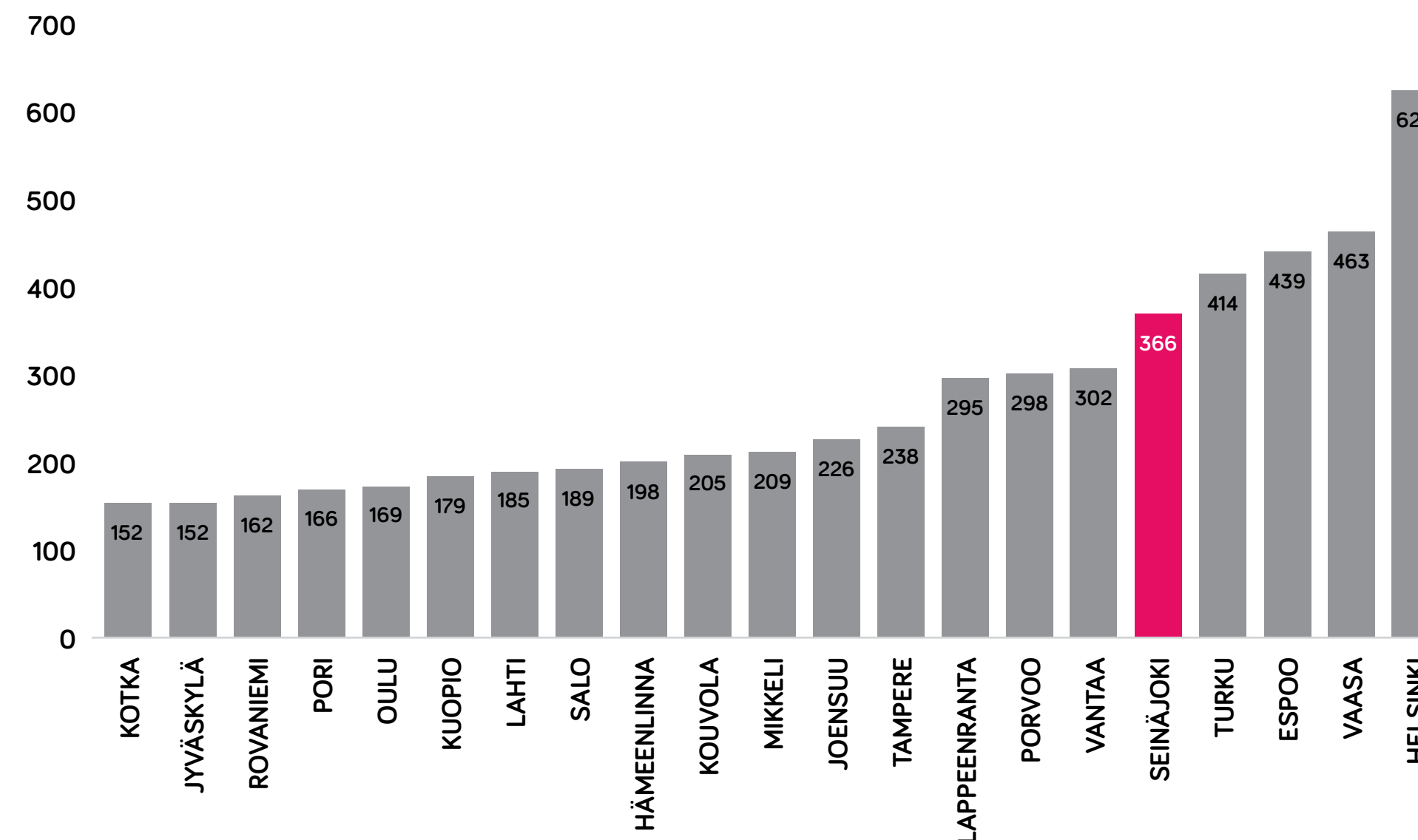

5.

SEINÄJOEN YHTEISÖVEROT ASUKASTA KOHDEN LASKETTUNA OLIVAT VIIDENNEKSI KORKEIMMAT C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2016

Kuviossa 29. verrataan C21-kaupunkien yhteisöverojen määrää asukasta kohden vuonna 2016. Yli 50 000 asukkaan kaupunkien yhteisöverojen määrässä asukasta kohden oli suuri hajonta. C21-kaupunkien yhteisöverojen määrä oli keskimäärin 268 euroa asukasta kohden. Keskiarvon ylittivät vain Helsinki, Vaasa, Espoo, Turku, Seinäjoki, Vantaa, Porvoo ja Lappeenranta. Helsingin yhteisöverot olivat korkeimmat ja Kotkan alhaisimmat asukasta kohden laskettuna vuonna 2016. **Seinäjoen yhteisöverot asukasta kohden olivat C21-kaupungeista 5:nneksi korkeimmat (366 €/asukas).**

Kuvio 29. C21 -kaupunkien yhteisöverot asukasta kohden vuonna 2016 (Lähde: Tilastokeskus, Kaupunki- ja seutuindikaattorit).

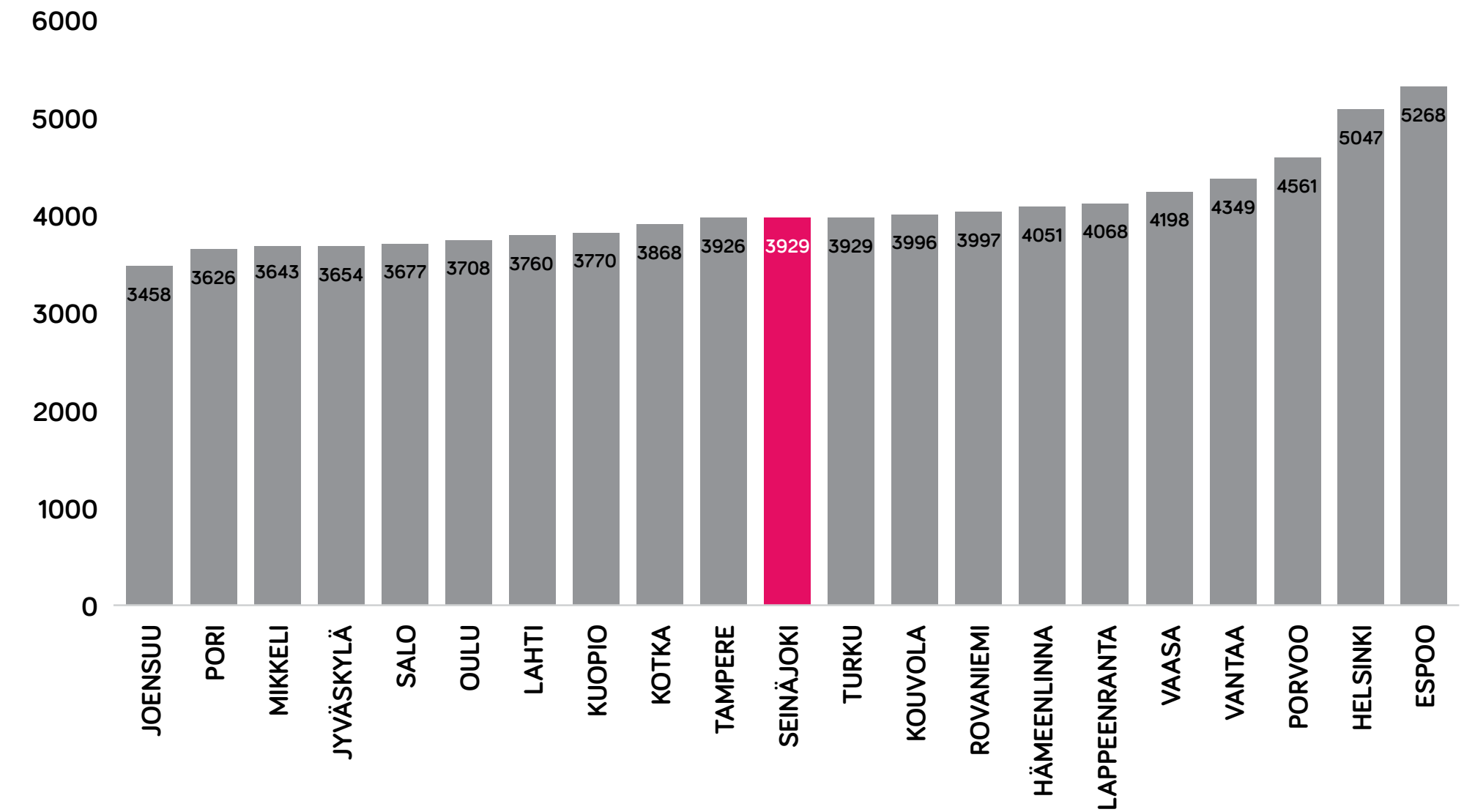

11.

SEINÄJOEN YHTIENLASKETUT KUNNALLIS-, KIINTEISTÖ- JA YHTEISÖVEROTULOT ASUKASTA KOHDEN OLIVAT 11. KORKEIMMAT C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2016

Kuviossa 30. verrataan C21-kaupunkien verotuloja asukasta kohden vuonna 2016. Verotuloihin lasketaan kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisö- verojen yhteissumma. Pääkaupunkiseudun kuntien verotulot olivat selvästi korkeimmat asukasta kohden. Joensuun, Porin ja Mikkelin verotulot asukasta kohden olivat alhaisimmat. Seinäjoen verotulot asukasta kohden olivat C21-kaupunkien keskitasoa. **Seinäjoen verotulot asukasta kohden kasvoivat noin viidenneksellä (+18,5 %) vuosien 2010-2016 välisenä aikana.**

Kuvio 30. C21 -kaupunkien verotulot asukasta kohden vuonna 2016 (Lähde: Sotkanet: verotulot).

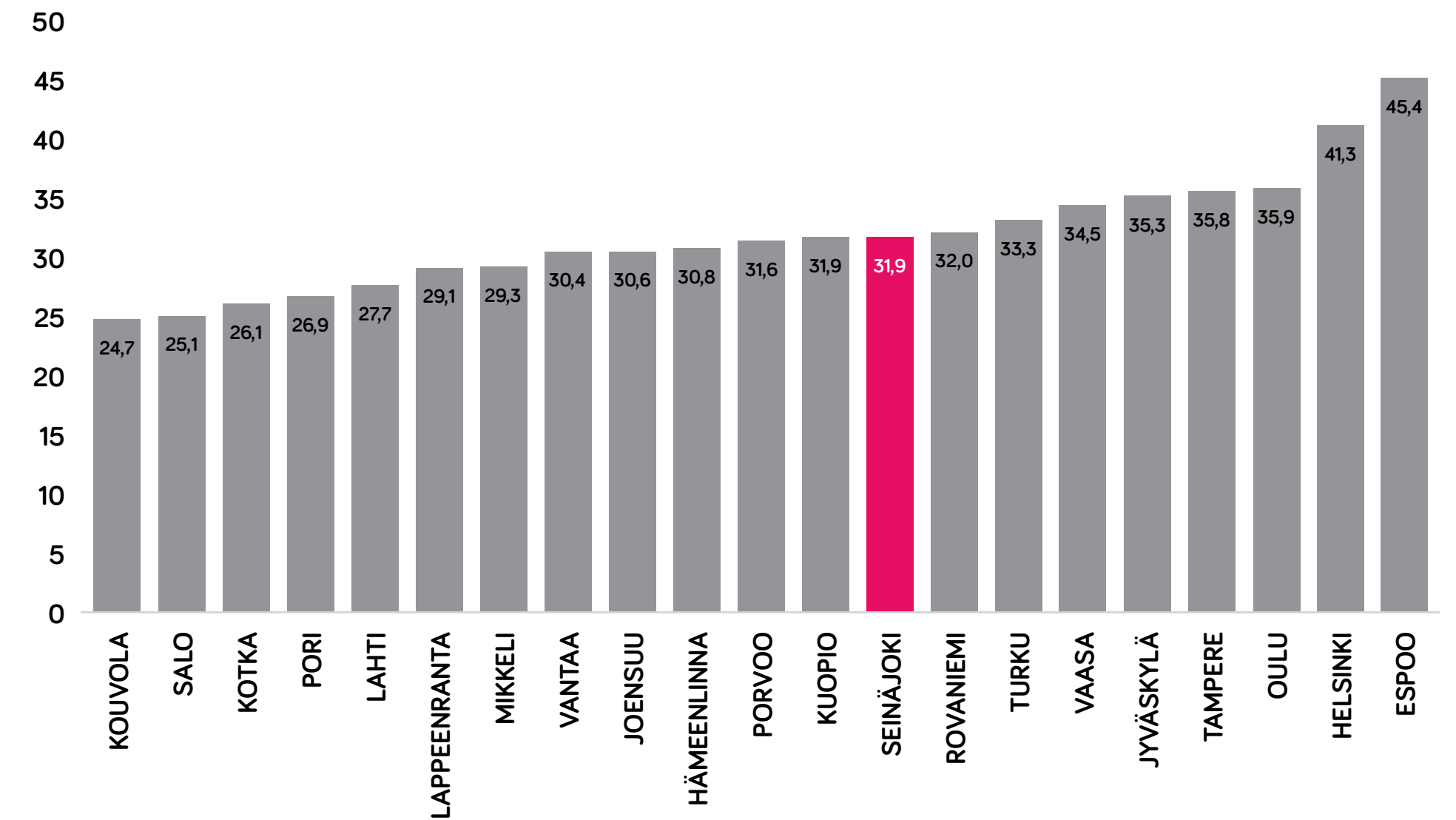
Osaamisdynamiikka

9.

SEINÄJOEN KORKEA-ASTEEN TUTKINNON SUORITTANEIDEN OSUUS YLI 15-VUOTIAASTA VÄESTÖSTÄ OLI YHDEKSÄNNEKSI KORKEIN C21-KAUPUNKIEN JOUKOSSA VUONNA 2016 JA KORKEIN EI-YLIOPISTOKAUPUNGEISTA

Kuviossa 31. verrataan C21-kaupunkien korkea-asteen suorittaneen yli 15-vuotiaan väestön osuutta koko väestöstä. Korkea-asteen suorittaneen väestön osuus vaihteli merkittävästi C21 -kaupunkien välillä. Korkea-asteen suorittaneiden osuus väestöstä oli korkein Espoossa, Helsingissä ja Oulussa sekä alhaisin Kouvolassa, Salossa ja Kotkassa. **Seinäjoen väestöstä noin kolmannes (31,9 %) oli suorittanut korkea-asteen tutkinnon vuonna 2016. Seinäjoen korkea-asteen suorittaneiden osuus oli 9:nneksi korkein C21-kaupunkien joukossa ja korkein ei-yliopistokaupungeista.** Seinäjoen korkea-asteen suorittaneen väestön osuus kasvoi 2,1 %-yksikköä vuosien 2010-2016 aikana.

Kuvio 31. C21 -kaupunkien korkea-asteen koulutuksen suorittaneen väestön osuus yli 15-vuotiaasta väestöstä vuonna 2016 (Lähde: Sotkanet: koulutus).

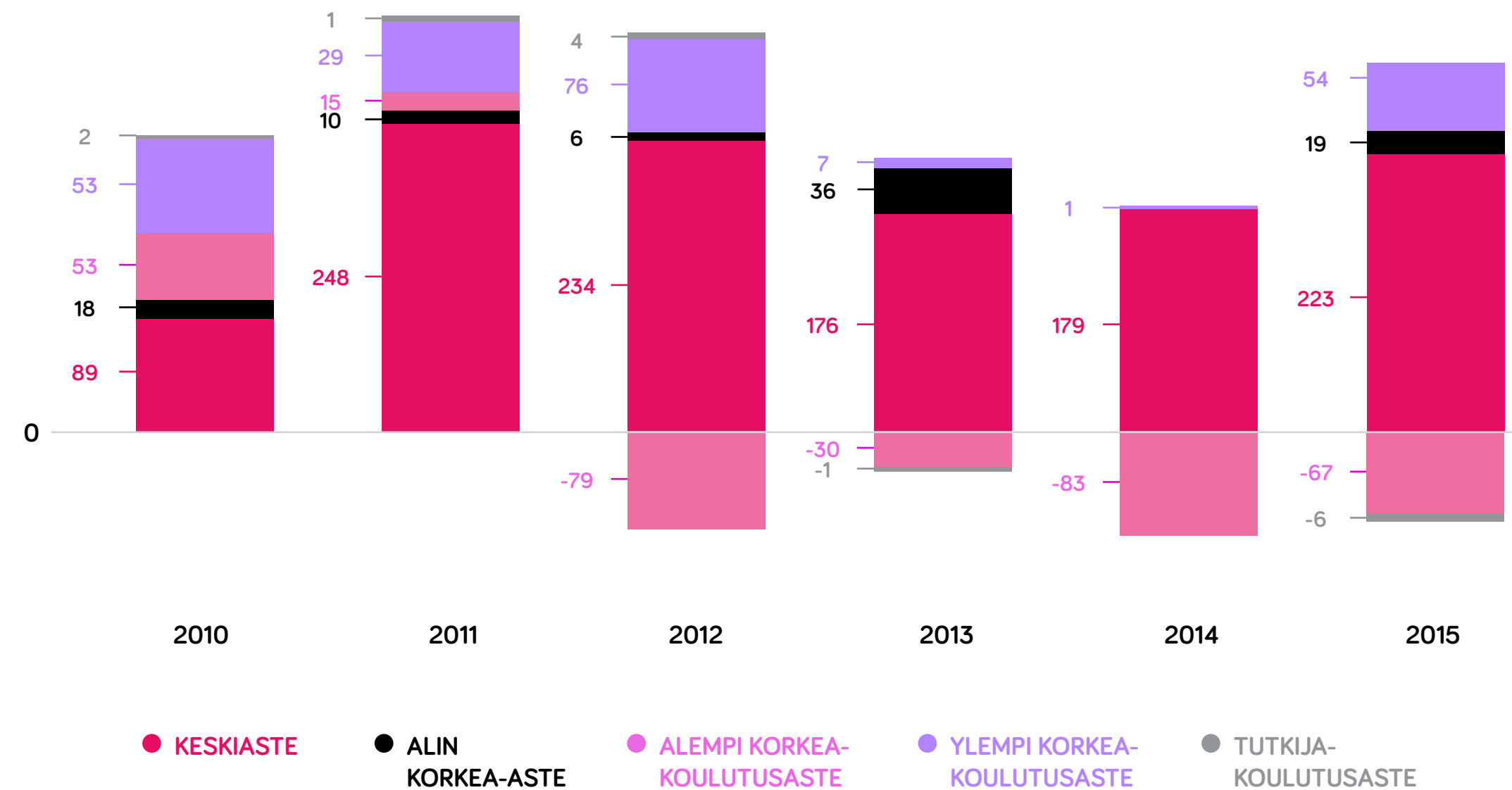

+1100 ja +170

SEINÄJOKI SAI MUUTTOVOITTOA MAAN SISÄLTÄ NOIN 1 100 HENKILÖÄ KESKIASTEEN JA 170 HENKILÖÄ KORKEA-ASTEEN SUORITTANEISTA VUOSINA 2010-2015

Kuviossa 32. tarkastellaan Seinäjoen kaupungin keski- ja korkea-asteen suorittaneen väestön kuntien välistä nettomuuttoa vuosien 2010-2015 aikana. **Seinäjoki sai muuttovoittoa sekä keskiasteen että korkea-asteen suorittaneista.** Seinäjoen muuttovoitot painottuvat selvästi keskiasteen tutkinnon suorittaneeseen väestöön: Seinäjoki sai yhteensä noin 1 100 henkilöä muuttovoittoa keskiasteen suorittaneista vuosien 2010-2016 aikana. Seinäjoki sai korkea-asteen suorittaneista muuttovoittoa yhteensä 170 henkilöä muuttovoittoa vuosina 2010-2015.

Kuvio 32. Seinäjoen keski- ja korkea-asteen suorittaneiden nettomuutto vuosien 2010-2015 aikana. (Lähde: Tilastokeskus, muuttajien taustatiedot)

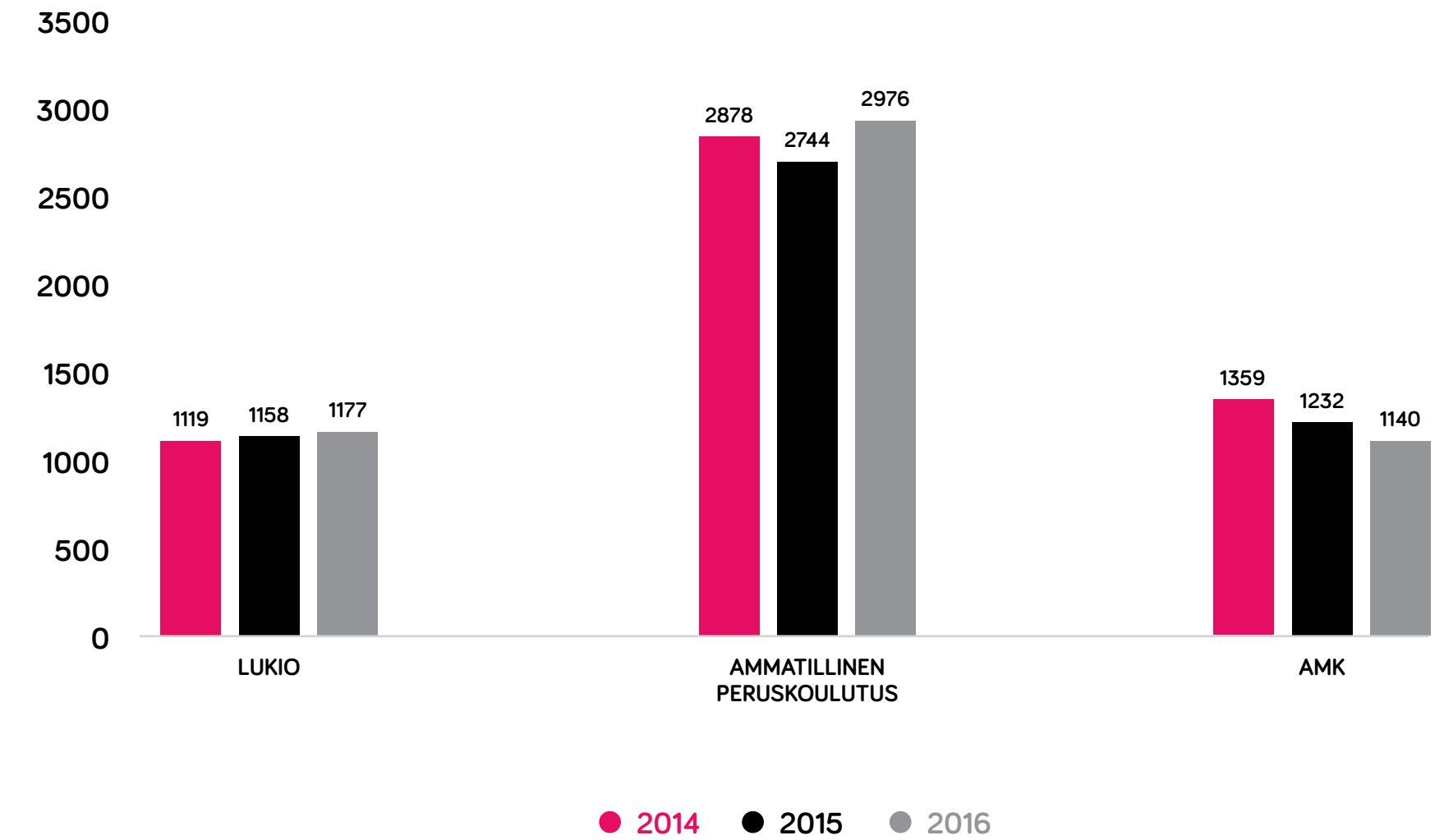

5293

ETELÄ-POHJANMAAN TOISEN JA KOLMANNEN ASTEEN OPISKELIJOIDEN MÄÄRÄ VUONNA 2016

Kuviossa 33. kuvataan Etelä-Pohjanmaan toisen ja kolmannen asteen uusien opiskelijoiden määrää vuosina 2014-2016. Toisen asteen opinnoista on eroteltu lukio ja ammatillinen peruskoulutus erikseen. Kolmannen asteen on huomionarvoista, että Etelä-Pohjanmaalta puuttuu kokonaan yliopistokoulutus. **Etelä-Pohjanmaalla oli toisen asteen uusia opiskelijoita yhteensä 4 153, joista ammatillisessa peruskoulutuksessa oli 71,7 % ja lukiossa 28,3 %.** Toisen asteen koulutuksen opiskelijamäärä kasvoi vuosina 2014-2016. **Ammattikorkeakoulutuksessa aloitti yhteensä 1 140 uutta opiskelijaa vuonna 2016.** Kolmannen asteen (AMK) uusien opiskelijoiden määrät aleni vuosina 2014-2016.

Kuvio 33. Etelä-Pohjanmaan 2. ja 3. asteen uudet opiskelijat (koulutuspaikat) vuosina 2014-2016. (Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen)

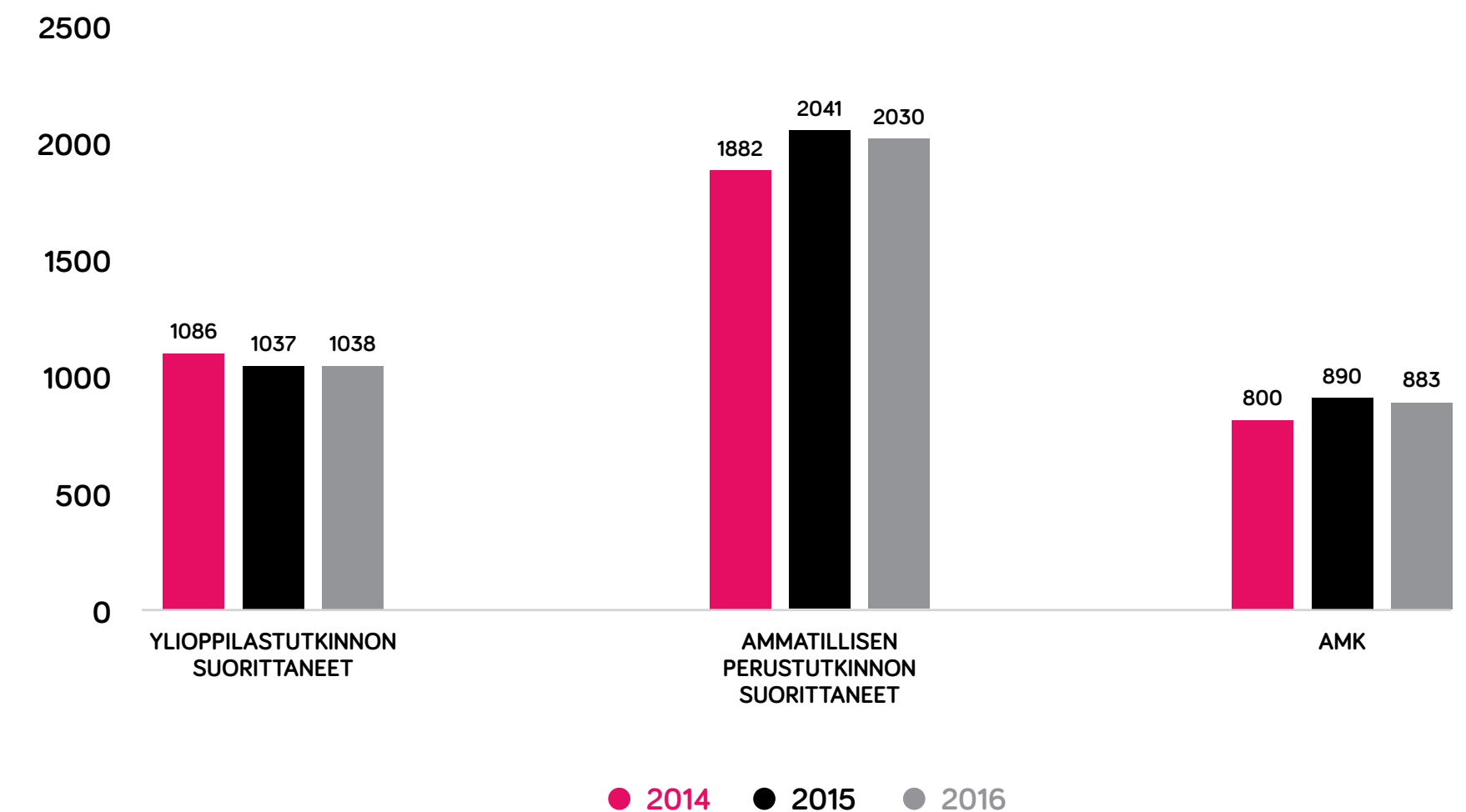

3951

ETELÄ-POHJANMAAN TOISEN ASTEEN TAI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEIDEN OPISKELIJOIDEN MÄÄRÄ VUONNA 2016

Kuviossa 34. tarkastellaan Etelä-Pohjanmaan toisen ja kolmannen asteen opintojen suorittaneiden tai vastavalmistuneiden määriä vuosina 2014-2016. **Toisen asteen opinnot suoritti yhteensä 3 068 opiskelijaa vuonna 2016,** joista 66,2 prosenttia suoritti ammatillisen perustutkinnon ja 33,8 prosenttia ylioppilastutkinnon. **AMK-tutkinnon suoritti yhteensä 883 henkilöä vuonna 2016.** Valmistuneiden opiskelijoiden määrät laskivat hieman ylioppilastutkinnon suorittaneiden osalta tarkastelujakson aikana, mutta kasvoivat ammatillisen perustutkinnon ja AMK-tutkintojen osalta samalla ajanjaksolla.

Kuvio 34. Etelä-Pohjanmaan 2. ja 3. asteen tutkinnon suorittaneet vuosina 2014-2016. (Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen)

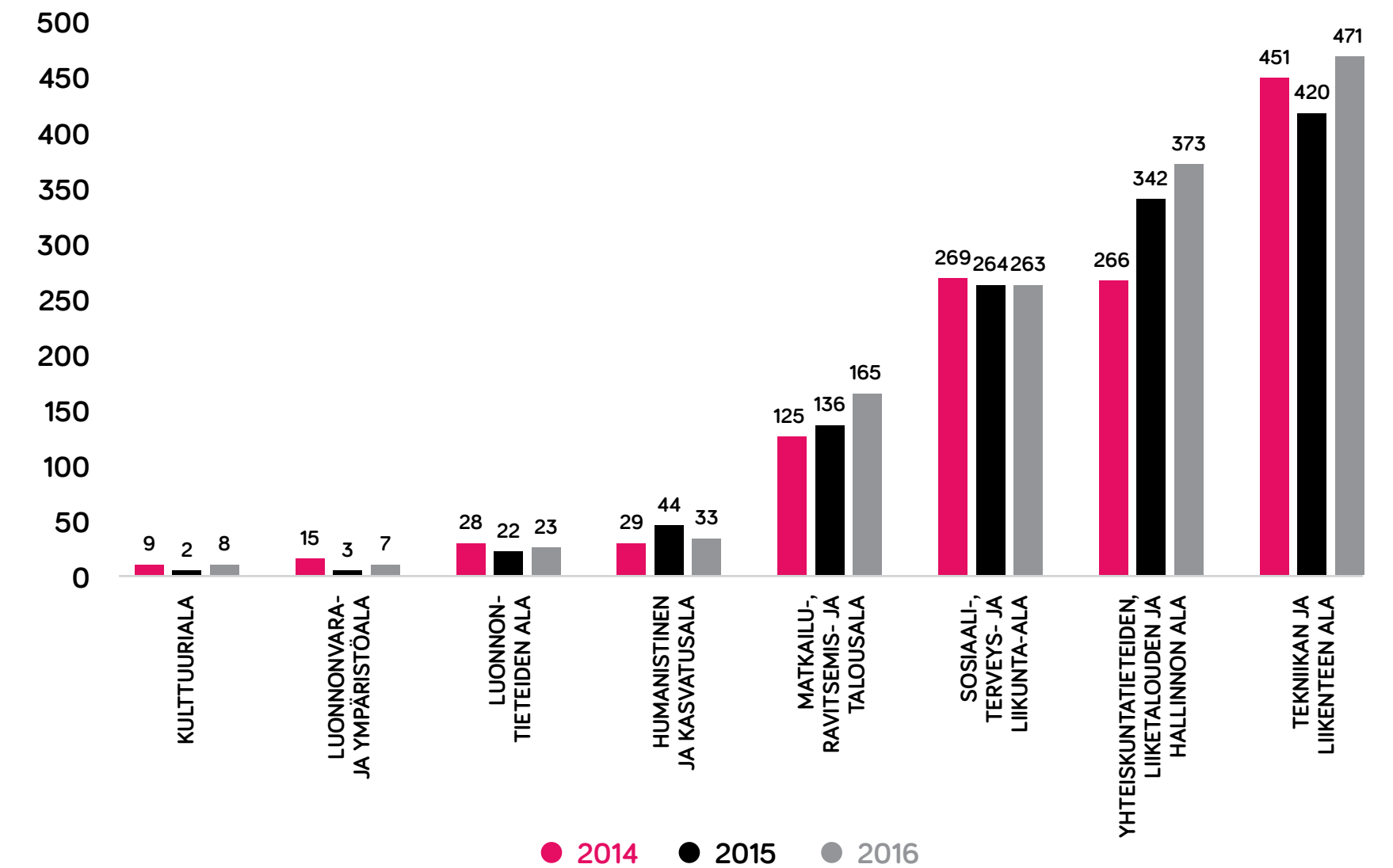

1343

SEINÄJOELTA VALMISTUNEIDEN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN OPISKELIJOIDEN MÄÄRÄ VUONNA 2016, JOKA OLI 151 HENKILÖÄ ENEMMÄN KUIN VUONNA 2014

Kuviossa 35. esitetään Seinäjoen kaupungissa ammatillisesta toisen asteen koulutuksesta valmistuneiden henkilöiden määrät koulutusaloittain vuosien 2014-2016 aikana. **Seinäjoella valmistui ammatillisesta koulutuksesta yhteensä 1 343 henkilöä vuonna 2016, joka on 151 henkilöä enemmän kuin vuonna 2014.** Eniten valmistuneita tuli tekniikan ja liikenteen alalta, jonka osuus kaikista valmistuneista oli yli kolmannes (35,1%). Vähän yli joka neljäs (27,8 %) valmistui yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallintotalouden alalta. Muita merkittäviä valmistuneiden koulutusaloja olivat sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousala. Muiden koulutusalojen merkitys Seinäjoen valmistuneissa ammatillisen koulutuksen suorittaneista oli hyvin vähäinen.

Kuvio 35. Seinäjoen kaupungissa ammatillisesta koulutuksesta (sis. oppisopimus-opiskelijat) valmistuneet koulutusaloittain (Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen)

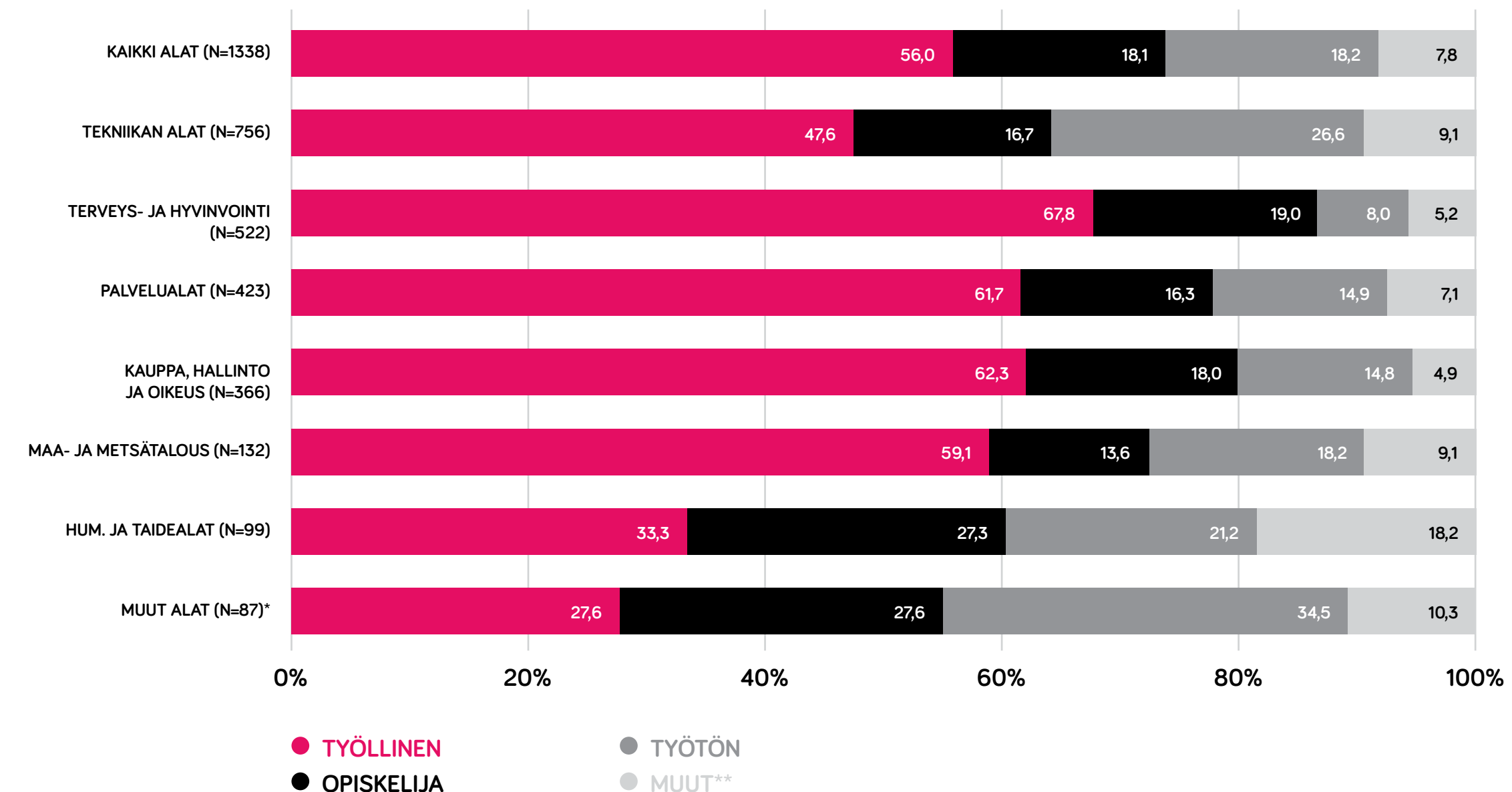

56 %

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN TYÖLLISTEN MÄÄRÄ VUOSI VALMISTUMISEN JÄLKEEN VUONNA 2016

Kuviossa 36. kuvataan Etelä-Pohjanmaalla asuvien ammatillisesta toisen asteen koulutuksesta valmistuneiden henkilöiden sijoittumista työelämään koulutusalallaan vuosien 2014-2016 aikana. **Vuonna 2016 Etelä-Pohjanmaalla asui 2 391 vuoden sisällä ammatillisen koulutuksen suorittanutta henkilöä, joista enemmän kuin joka toinen (56 %) oli sijoittunut työmarkkinoille, vähän alle joka viides opiskeli (18,2 %) tai oli työttömänä työnhakijana (18,1 %).** Ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työttömäksi jääneiden osuus oli lähes kolmikertainen verrattuna ylempään koulutustason suorittaneiden sijoittumiseen työelämässä. Valmistuneiden sijoittuminen vaihteli merkittävästi koulutusalan mukaan: parhaiten työllistyivät terveyden ja hyvinvoinnin alalta valmistuneet, joista lähes seitsemän kymmenestä (67,8 %) oli työllisenä ja vain 8 % oli jäänyt työttömäksi. Työllistyminen oli vahvaa myös palvelualoilla ja kaupan, hallinnon sekä oikeuden aloilla. Työllisten osuus jäi alle 50 %:iin valmistuneista tekniikan alalla, humanististen ja taiteiden alalla sekä muiden alojen osalta. Työttömien osuus oli valmistuneista oli keskimääräistä suurempi suurimmalla koulutusaloilla eli tekniikan ja liikenteen toimialalla, joista joka neljäs oli työttömänä vuosi valmistumisen jälkeen.

Kuvio 36. Etelä-Pohjanmaalla asuvat ammatillisen koulutuksen suorittaneiden sijoittuminen työelämään tai jatko-opintoihin vuosi koulutuksen päättymisen jälkeen vuonna 2016. *Muut alat: Kasvatustalousala, Luonnontieteet ja ICT. **Muut: Varusmies/siviilipalvelus, Eläkeläinen, työkyvytön tai tuntematon työmarkkina-asema (Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen)

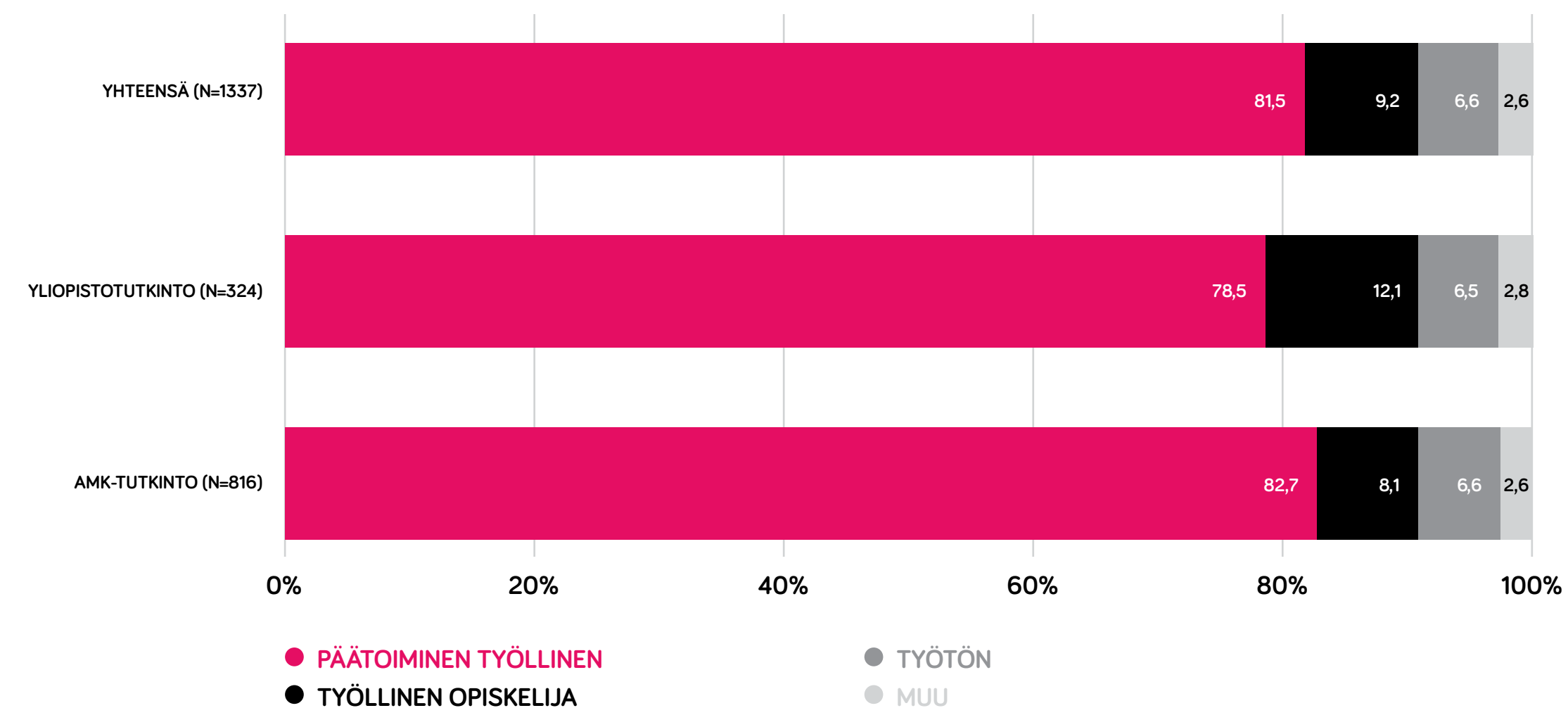

81,5 %

AMMATTIKORKEA- TAI YLIOPISTOKOULUTUKSEN
TYÖLLISTEN MÄÄRÄ VUOSI VALMISTUMISEN
JÄLKEEN VUONNA 2016

Graafissa 37. kuvataan Etelä-Pohjanmaalla asuvien ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinnon suorittaneiden henkilöiden sijoittumista työelämään vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen vuonna 2016. Etelä-Pohjanmaalla asui yhteensä 1 137 henkilöä, jotka olivat suorittaneet vuoden sisällä joko ammattikorkeakoulu- tai yliopistotason tutkinnon: näistä henkilöistä 71,8 prosenttia oli suorittanut AMK-tutkinnon ja 28,2 prosenttia yliopistotutkinnon. **Etelä-pohjanmaalla enemmän kuin neljä viidestä (81,5 %) ammattikorkeakoulu tai yliopistotutkinnon suorittaneista henkilöistä oli työllistynyt vuoden aikana tutkinnon suorittamisesta. Korkeakoulututkinnon suorittaneista vain 6,6 % oli työttömänä vuosi valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden osuus oli vuosi valmistumisen jälkeen ammattikorkeakoulututkinnon (82,7 %) suorittaneilla hieman korkeampi kuin yliopistotutkinnon (78,5 %) suorittaneilla.** Ammattikorkeakoulu- ja yliopistotutkinnon suorittaneiden työttömien osuudessa ei ollut juurikaan eroa.

Kuvio 37. Etelä-Pohjanmaalla asuvat ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään vuosi koulutuksen päättymisen jälkeen vuonna 2016. (Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen)

SIJOITUS	YRITYSKANTA 2017 Q1AS.	TYÖLLISYYSASTE 2016	TYÖPAIKKAOMA- VARAISUUSASTE% 2015	TYÖTTÖMYYSASTE% 2017	YRITYSTEN UUSIUTUMISASTE% 2016	ALOITTANEET YRITYKSET / 1000 AS. 2016	YRITYSTOIMI- PAIKKOJEN LIIKEVAIHTO 2016	KUNNALLISVEROT €/AS. 2016	YHTEISÖVEROT €/AS. 2016	VEROTETTAVAT TULOT €/AS. 2016	AVOIMEN SEKTORIN TYÖPAIKKOJEN KEHITYS% 2010-2015	KORKEA-ASTEEN SUORITTANUT VÄESTÖ 2016
01.	HELSINKI	PORVOO	HELSINKI	PORVOO	VANTAA	HELSINKI	PORVOO	ESPOO	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	ESPOO
02.	SALO	ESPOO	VAASA	ESPOO	ESPOO	PORVOO	ESPOO	HELSINKI	VAASA	HELSINKI	TURKU	HELSINKI
03.	PORVOO	VANTAA	TURKU	SEINÄJOKI	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	PORVOO	ESPOO	PORVOO	OULU	OULU
04.	SEINÄJOKI	SEINÄJOKI	TAMPERE	VAASA	OULU	TURKU	VAASA	VANTAA	TURKU	VANTAA	TAMPERE	TAMPERE
05.	TURKU	HELSINKI	JOENSUU	VANTAA	TURKU	TAMPERE	HELSINKI	HÄMEENLINNA	SEINÄJOKI	VAASA	JYVÄSKYLÄ	JYVÄSKYLÄ
06.	TAMPERE	HÄMEENLINNA	SEINÄJOKI	HELSINKI	TAMPERE	VAASA	SEINÄJOKI	KOUVOLA	VANTAA	LAPPEENRANTA	ROVANIEMI	VAASA
07.	HÄMEENLINNA	VAASA	KOTKA	HÄMEENLINNA	JYVÄSKYLÄ	SALO	LAPPEENRANTA	VAASA	PORVOO	HÄMEENLINNA	HELSINKI	TURKU
08.	PORI	MIKKELI	VANTAA	MIKKELI	PORVOO	ROVANIEMI	TAMPERE	LAPPEENRANTA	LAPPEENRANTA	ROVANIEMI	KUOPIO	ROVANIEMI
09.	MIKKELI	ROVANIEMI	LAHTI	KUOPIO	PORI	PORI	KOUVOLA	KOTKA	TAMPERE	KOUVOLA	PORVOO	SEINÄJOKI
10.	ESPOO	KUOPIO	LAPPEENRANTA	ROVANIEMI	JOENSUU	LAHTI	KOTKA	TAMPERE	JOENSUU	SEINÄJOKI	JOENSUU	KUOPIO
11.	LAHTI	SALO	JYVÄSKYLÄ	LAPPEENRANTA	VAASA	JYVÄSKYLÄ	PORI	SEINÄJOKI	MIKKELI	TURKU	HÄMEENLINNA	PORVOO
12.	ROVANIEMI	LAHTI	PORI	KOUVOLA	LAHTI	SEINÄJOKI	OULU	ROVANIEMI	KOUVOLA	TAMPERE	SEINÄJOKI	HÄMEENLINNA
13.	LAPPEENRANTA	KOUVOLA	KUOPIO	SALO	KUOPIO	VANTAA	HÄMEENLINNA	OULU	HÄMEENLINNA	KOTKA	VAASA	JOENSUU
14.	VAASA	LAPPEENRANTA	OULU	JYVÄSKYLÄ	ROVANIEMI	HÄMEENLINNA	LAHTI	KUOPIO	SALO	KUOPIO	ESPOO	VANTAA
15.	JYVÄSKYLÄ	OULU	MIKKELI	TURKU	LAPPEENRANTA	OULU	JOENSUU	LAHTI	LAHTI	LAHTI	LAHTI	MIKKELI
16.	KOUVOLA	TURKU	HÄMEENLINNA	PORI	HÄMEENLINNA	JOENSUU	TURKU	TURKU	KUOPIO	OULU	LAPPEENRANTA	LAPPEENRANTA
17.	KUOPIO	JYVÄSKYLÄ	ROVANIEMI	TAMPERE	KOTKA	KUOPIO	JYVÄSKYLÄ	SALO	OULU	SALO	PORI	LAHTI
18.	JOENSUU	PORI	KOUVOLA	OULU	KOUVOLA	MIKKELI	SALO	PORI	PORI	JYVÄSKYLÄ	KOUVOLA	PORI
19.	VANTAA	TAMPERE	PORVOO	LAHTI	MIKKELI	LAPPEENRANTA	MIKKELI	JYVÄSKYLÄ	ROVANIEMI	MIKKELI	MIKKELI	KOTKA
20.	KOTKA	JOENSUU	SALO	JOENSUU	SEINÄJOKI	KOUVOLA	ROVANIEMI	MIKKELI	JYVÄSKYLÄ	PORI	KOTKA	SALO
21.	OULU	KOTKA	ESPOO	KOTKA	SALO	KOTKA	KUOPIO	JOENSUU	KOTKA	JOENSUU	SALO	KOUVOLA

SISÄLTÖ:
VALTIOTIETEEN TOHTORI TIMO ARO,
TUTKIMUSPALVELU TIMO ARO OY

GRAAFINEN SUUNNITTELU:
KASPERI SALOVAARA

LÄHTEET:
TILASTOKESKUKSEN JA VEROHALLINNON
TIETOKANNAT JA REKISTERIT,
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Yritysten menestystä varten.